

קונטרס

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בם

תורה לשמה

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור בקול הלשון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכביות [*]
< [#] סולמית
< [מספר שיעור]
סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

מידי שבוע יוצא לאור קונטרס
'אאלפך חכמה',
שכל שבוע עוסק בתיבה אחרת.
המעוניין להצטרף לרשימת התפוצה
(דרך המייל/פקס)
ישלח בקשה במייל
bilvavi231@gmail.com
מדרכי הקדושה עדיף לשלוח בקשה
דרך הפקס
03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן ליצור קשר
עם מערכת
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך במ

עבודה

בלבביפדיה עבודת ה' במ..... ז

מחשבה

בלבביפדיה מחשבה במ..... יט

סוגיות במחשבה במ..... כט

ר"א שערים

צירוף ב-ם..... לג

קבלה

בלבביפדיה קבלה במ..... לז

מילון ערכים בקבלה במ..... מב

ארמית

מילון ערכים בארמית במ - ברם..... מד

מדור עבודה

בלביפדיה עבודת ה'
בם

בלבביפדיה עבודת ה' במ

המדרגות שבבריאה, דומם צומח חי ומדבר, המצוה של 'ודברת במ' נאמר דייקא על המדבר, שמי שאיננו מדבר הוא מופקע כמובן מאותה מצוה, וכפשוטו, מה שהוא מופקע מאותה מצוה זה מחמת שהוא איננו בר-דיבור, אבל בעומק יותר, מדבר זה אותיות דר-בם, כלומר, כאשר האדם מדבר זה לא רק נענוע השפתיים והשתמשות בה' מוצאות הפה בכללות, - זה לא רק השמעת הקול שנמצאת בתוך מה שהוא מדבר וכמו"כ זה לא רק המחשבה שגנוזה בתוך מה שהוא מדבר".

אלא האותיות הם הם מקום הדירה האמיתית של האדם, וכיון שזה מקום דירתו, על שם כן הוא נקרא מדבר שזה אותיות דר-בם, כיון שמקום הדיורין שלו הוא במ - באותיות.

ומצד כך, כשנאמר בקרא 'ודברת במ' שזה ציווי על האדם לדבר במ בכח המדבר שלו, אין זה ציווי רק לדבר בהם, אלא מונח כאן שהאדם צריך לדור בהם, שהרי המפרשים על התורה (עי' בפי' רש"י הירש) מעירים מהו הלשון 'ודברת במ' הרי היה ראוי יותר "ודברת עליהם" וכדו'.

אלא ביאור הדבר הוא - כמו שהוזכר השתא, שהעומק של 'ודברת במ' היינו שהאדם ידור בתוך האותיות שהוא מדבר.

ומצד כך, מי שמדבר דברים, והוא איננו דר באותיות שהוא מדבר בהם, דיבורו בדקות יותר קרוב לצפצופי עופות, לא זה ה'מדבר' בצורתו האמיתית.

בם - שורש תיבת 'בם' נאמרה בתורה ביחס לתורה עצמה במצות עסק התורה שנאמר בה "ודברת במ" (דברים ו, ז), וחז"ל דרשו מהפסוק הזה ב' דרגות, דרשא אחת בגמ' (יומא יט, ב) "בם, ולא בדברים בטלים", ודרשא אחת דורשים חז"ל בספרי "בם, שלא תערב בהם דברים אחרים" דהיינו שלא יערב בהם חכמה אחרת, כלומר, לא רק שבכללות אסור לדבר דברים בטלים אלא שאסור גם לערב תערובת של חכמות אחרות בתוך הדברי תורה עצמם.

ובעומק - הרי האותיות ב'-מ' בא"ת ב"ש הם ש'-י' שבהיפוך אותיות זה יש, כלומר שה'ודברת במ' היינו לדבר בשורש ה'יש האמיתית', כלומר, יש את ה'יש המוחלט' שזה הבורא יתברך שמו, ויש את מה שמתגלה מהבורא וזה תורתו - חכמתו של הבורא יתברך שמו, ועל זה נאמר 'ודברת במ' - ב'יש'.

וכידוע מאד, ישראל זה ר"ת יש שישים ריבוא אותיות לתורה, והרי שה'יש' שמתגלה במדרגת עלמא דידן זהו מה שה'יש' הוא ר"ת 'יש שישים' ששורשו הוא באורייתא כמה שיש שישים רבוא אותיות לתורה, וזהו א"כ היש האמיתי, שהרי כמו שאומרים חז"ל אופן הבריאה היתה ע"י 'איסתכל באורייתא וברא עלמא' (זוהר תרומה קס"א, ב) ו'איסתכל באורייתא' זה הסתכלות כביכול ב'יש' שבאורייתא, וממנה נעשה ה'יש' דידן שזהו ה'ברא עלמא'.

**צורת ה'מדבר האמיתי -
היא 'דר-בם',**

אדם שדירתו היא באותיות דיבורו
ונתבונן לפי"ז להבין בעומק - הרי ביחס לד'

* שעל דרך כלל אדם מדבר עם מחשבה.

שורש ה'איסתכל באורייתא' הוא דירה באותיות ושורש ה'דירה בתחתונים' שב'ברא עלמא' הוא ג"כ דירה באותיות

וזה ברור, כיון ש'איסתכל באורייתא וברא עלמא' שהקב"ה הסתכל באותיות וברא את העולם, - אם הקב"ה הסתכל באותיות ומכח כך נברא העולם שהוא מקום מדורין, ברור הדבר שההסתכלות באותיות עצמה מונח בה אופן של דירה, ולכן גם כשמדברים את אותם אותיות, ג"כ מונח בהם אופן של דירה, כלומר - כיון שב'איסתכל באורייתא' מכח ההסתכלות הזו נעשה מקום של דירה, א"כ בהכרח שההסתכלות הזו מולידה תפיסה של אותיות שדרים בהם, זה העומק שמונח ב'איסתכל באורייתא וברא עלמא'.

והרי כלשון חז"ל הידוע "נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים"² (תנחומא בחוקותי, ג) - ואיפה מקום דירתו של הקב"ה שבה הוא דר בתחתונים? - אז כהגדרה כוללת, בית המקדש שהוא ביתו של הקב"ה, הוא מקום מדוריו של הקב"ה, כמו שמצינו בלשון חז"ל (חולין צא, ב) שהקב"ה קורא למקום ביהמ"ק "בית מלוני" וכדו' משום שביהמ"ק הוא מקום מדוריו של הקב"ה, ובעומק, מקום מדוריו של הקב"ה בעולם הוא במקום שיש תורה, והיינו במקום שיש אותיות התורה, שם הקב"ה דר, במקום האותיות.

ומצד כך, אם כפשוטו "איסתכל באורייתא וברא עלמא" היינו שמכח שהוא הסתכל באורייתא, נשתלשל כל מה שנשתלשל ונברא העולם, בעומק יותר, כל ההסתכלות שמכחה נברא העולם היא באותיות שמשם 'ברא עלמא', וכיון שכלל ההסתכלות באותיות היא בחינת מקום מדורין כמו שנתבאר, מכח כך, אף לאחר ה'ברא עלמא', לעולם המדורין הם

באותיות. וברור הדבר א"כ שה'נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' גדר הדירה הוא במקום של אותיות.

ובדוגמא ברורה ופשוטה - הרי דירה היא אותיות דר, י-ה וכלשון חז"ל (גמ' קידושין ל' ב') הידוע כשאדם מכבד את אביו ואת אמו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם" וכידוע עד מאד מה שאומרים חז"ל שאיש ואשה זה אש-י' ואש-ה', ומצד כך, 'דרתי ביניהם' היינו שהוא דר בי-ה וזהו א"כ, דירה ששורשה הוא באותיות י-ה ששם הוא מקום גילוי, מקום מדורו של הקב"ה.

ה'דר' שב'וירד' ה' על הר סיני - ירידה באופן של הלבשה ודירורים באותיות

ושורש הדברים זה באורייתא שהתורה עצמה היא הדירה, ונתבונן להבין - יש את הדירה ב'אורייתא' שמתגלה בהר סיני ויש את הדירה באורייתא שמתגלה בהר המורה במקום בית המקדש.

בהר סיני נאמר (שמות יט, כ) "וירד ה' על הר סיני" כלומר - מצד אחד נאמר (דברים ד, לו) "מן השמים השמיעך את קולו" שהשמעת הקול היתה מרחוק, מן השמים, אבל מאידך נאמר "וירד ה' על הר סיני" שהקב"ה ירד על הר סיני ושם הוא דיבר ונתן את התורה, וברור לכל בר-דעת שהעומק של 'וירד ה' על הר סיני' זה לא רק כפשוטו שהקב"ה ירד בפועל על הר סיני, אלא אם הוא יורד ומדבר היינו שמתגלה ה'דר' שב'וירד' שהוא יורד כביכול באופן שהוא מולבש באותיות ובהם גופא הוא דר לתתא.

והרי כמו שאומרים חז"ל שהסיבה שהתורה ניתנה במדבר - "מה מדבר הפקר לכל אף תורה הפקר לכל, כלומר, כמו שהוזכר כמה פעמים שמדבר זה אותיות מדבר משום

² ויש לשון אחרת בחז"ל 'נתאווה הקב"ה להיות לו שותף בתחתונים' אבל הלשון בחז"ל הידועה יותר היא - 'להיות לו דירה בתחתונים'.

בו "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", והיינו שכיון שה' נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' זהו מקום דירתו בבית המקדש, א"כ מוכח שיתגלה שם "מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" כי אם לא מתגלה שם תורה ודבר ה' שאין גילוי של אותיות במקום, א"כ לא יתכן שהוא יהיה מקום דירתו של הקב"ה, וכמובן בהעלם יש בכל דבר אותיות, אבל הם אינם נמצאים בגילוי שוה בכל מקום ומקום אלא זה מתגלה בכל מקום בשיעור מסויים.

אבל אם נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שכמו שחודד, הדירה היא באותיות, א"כ, ביהמ"ק שהוא מקום דירתו של הקב"ה, היינו ששם גלויים האותיות ולכן זה מוגדר שבהם הקב"ה דר במדרגת ביהמ"ק - זהו 'כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים' שדייקא ב'דבר ה' מירושלים' הוא מקום דירתו של הקב"ה.

עומק ה'קבעת עתים לתורה' - ב תוך אותיות התורה

ולפי זה, כשם שזה נאמר בבורא יתברך שמו שכל מקום גילוי ומקום דירתו הוא במדרגת האותיות, כך הדבר אמור גם אצל האדם, שאופן עסקו של האדם בתורה יהיה באופן שהאדם קבוע בתוך אותיות התורה.

והרי לשון הגמ' הידועה בשבת שכשאדם נכנס לדין לפני ב"ד של מעלה, אחת מהשאלות ששואלים אותו היא 'קבעת עתים לתורה', וכפשוטו ביאור דברי חז"ל היינו שצריך שיהא להם קביעות בדברי תורה כלשון המשנה באבות 'עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי', ועוד ביאור יש בדברי הגמ' הללו כידוע, ש'קבעת' זה מלשון גזל כלשון הפסוק "וקבע את קובעיהם" (שפ' שהאדם צריך לגזול מהזמן שהוא טרוד בענייני עוה"ז עבור עסק התורה).

אבל בהבחנה נוספת לענייני דין, הקביעות שצריכה להיות לאדם בתורה הוא שהאדם

שבמקום יישוב עיקר מה שמתגלה זה כח של פעולה ושל עשיה, אבל במדבר שאין עיקרו מקום של עשיה, עולים בו ממדרגת עשיה למדרגת הדיבור וע"ש כן המדבר נקרא מדבר מלשון מדבר, ולכן דייקא 'עשרת הדיברות' ניתנו במדבר משום שבמדבר ברור שמקום גילוי מדוריו של הקב"ה הוא באותיות.

ולכן מה שדור דעה - דור מקבלי התורה הולכים במדבר ארבעים שנה היינו שהם הולכים בתוך האותיות כיון שהם הולכים מסביב למשכן ששם האותיות היו בגילוי.

גדר הדירה במשכן - דירה באותיות שבצלאל מצרפם בעשית המשכן

וביאור הדברים - הרי כדרשת חז"ל הידועה בגמ' בברכות 'יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ' שמכח כך הוא עשה את המשכן, אז כפשוטו, ע"י האותיות, בצלאל עשה משכן והקדוש ברוך הוא דר במשכן, אבל בעומק ההגדרה היא שמכח כך, הקב"ה דר באותיות עצמם שבצלאל צירף, כלומר - הגשמיות זהו המשכן בפועל, 'עורות אלים מאדמים' 'עורות תחשים' ושאר כל הדברים כמו שמפורש בפסוקים, אבל כשהקב"ה יושב ודר כביכול במקום המשכן שבזה מתקיים כביכול רצון ה' שיעשו לו דירה בתחתונים, היינו שבמשכן גלוי שכולו מאותיות שאלו הם האותיות שנאמר עליהם 'יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ'.

ועולה א"כ שגם בשמים ובארץ עצמם כשהקב"ה דר בהם כמו שנאמר כסדר במקראות שהשמים הם מכון שבתו והארץ היא הדום רגליו [-שזה מקום ביהמ"ק], היינו שהוא דר באותיות שנצטרפו מהם שמים וארץ, ושם דייקא מקום המדורים של הקב"ה.

גדר הדירה בתחתונים דביהמ"ק - דירה ב'דבר ה' מירושלים'

וכמו"כ זה נאמר לגבי מקום ביהמ"ק שנאמר

עיקר המעלה שיהא לאדם קביעות מקום אלא המעלה היא קביעות בתוך האותיות עצמם, - זוהי עיקר המעלה של הקביעות בתורה.

מצד כך מה שמבואר בלשון המשנה באבות (ו, י) "איני דר אלא במקום תורה" שכפשוטו 'מקום תורה' זהו מקום שהאנשים שנמצאים סביבותיו עוסקים בתורה ומקום שאינו 'מקום תורה' היינו שהאנשים שסביבותיו, אינם עוסקים בתורה, אבל בעומק, הביאור הפנימי של 'איני דר אלא במקום תורה' זה שהאדם דר רק במקום התורה עצמה דהיינו בתוך האותיות, זהו מקום מדוריו, אלא שבמקום כזה שאין לאדם שם את הצלילות הדעת לדור בתוך האותיות הוא מקום שאינו ראוי לאדם שיסוד דירתו היא באותיות, לדור שם, אבל מקום המדורין שלו אליבא דאמת, הוא כולו במציאות האותיות, זה העומק של 'איני דר אלא במקום תורה'.

וא"כ, הגילוי השלם של העסק בדברי תורה, הוא שכל חיותו של האדם היא בתוך מציאות של אותיות.

ונתבונן להבין - יש את זמן הקטנות של האדם ויש את התהליך שלאחר מכן שהאדם הולך וגדל, וכנגד כך ישנם כידוע ג' סוגי אותיות, ישנם אותיות קטנות, אותיות בינוניות ואותיות גדולות, ובעומק - כאשר האדם נמצא בקטנותו, המדורים שלו הינם באותיות קטנות, וכאשר הוא גדל יותר, המדורים שלו הם באותיות בינוניות, וכאשר הוא נעשה גדול ממש, אז מקום המדורים שלו הוא באותיות גדולות, אבל לעולם מקום המדורין של האדם זה מה שהוא דר בתוך האותיות עצמם.

ונתבונן לפי"ז להבין עמוק - הרי כידוע מכח "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג), זה הסיבה שבתחילת חומש ויקרא (א, כ) נאמר 'ויקרא אל משה' בא

יהיה קבוע באותיות וזה עומק המדרגה של 'קבעת עתים לתורה'.

כלומר, כפשוטו צריך שהעסק בדברי תורה יהיה תדיר - "ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (דברים יז, ז) ואין זמן שהאדם יכול להיות פנוי מעסק התורה, שאיננו מחויב אז בעסק התורה, אבל מצד כך, אופן העסק בדברי תורה הוא לא דווקא באופן של קביעות, כלומר - הוא לא מחויב בעסק התורה רק 'בשבתך בביתך' כשהוא במקום קביעותו או כשהוא בבית המדרש, אלא גם בזמן שהוא מתנועע ממקום למקום - "ובלכתך בדרך", גם אז יש לו מצוה לעסוק בדברי תורה. אבל א"כ היכן המדרגה המיוחדת של ה'קביעות עתים' שלו? - אז כהגדרה כוללת, עצם זה שהוא עוסק תדיר בתורה, זה מקום קביעותו, אבל בעומק יותר, כאשר האדם עוסק בדברי תורה הרי שהוא דר בתוך האותיות כמו שנתחדד, וכיון שזה מקום מדוריו הרי שזה מקום ה'קבע' שלו, ולכן אפילו אם הוא איננו בביתו אלא הוא הולך מביתו למקום אחר, לא זה מה שמגדיר את עיקר מקומו, ויתר על כן, אפילו אם האדם נמצא בביתו ומקיים את ה'ודברת בם וגו' בשבתך בביתך', שביתו של האדם זה כפשוטו עיקר מקום קביעותו כפי שמבואר בסוגיא בכתובות כידוע שבשעה שהאנשים קבועים בביתם לא אזלינן בתר רוב אלא הם בגדר 'כל קבוע כמחצה על מחצה דמי', עדיין זה קביעות רק מצד החיצוניות של המקום אבל עומק הקביעות בתורה היא לא ע"י מה שהאדם קובע מקום אלא במה שהאדם קבוע בתוך האותיות.

ויתר על כן - דווקא ביחס לתפילה נאמר בגמ' בברכות כידוע הדין של קובע מקום לתפילתו - 'כל הקובע מקום לתפילתו ה"ז מתלמידיו של אברהם אבינו' כיון שבתפילה דייקא יש מעלה בקביעות מקום, אבל בדברי תורה אין

כראוי, הרי שהוא דר באותה אות שהיא שורשו וזהו מקום מדוריו. וכמובן, זה איננו גלוי אלא דבר נעלם.

האות השורשית של האדם המתגלה בשמו

ובלשון כללית מאד, שורש האותיות של האדם הם האותיות שמצרפים את שמו של האדם, וזה תלוי מהי האות הראשונה בשמו, השניה בשמו וכן הלאה בשאר אותיות שמו של האדם שזה שורש מדוריו, אבל כמובן זה לא גלוי כפשוטו - ישנם הרבה אנשים שנקראים ראובן וישנם הרבה שנקראים שמעון, - פעם זה בגילוי יותר ופעם זה בהעלם יותר, אבל מ"מ בתפיסה השורשית שורשי האותיות של כל אדם הם האותיות המרכיבים את שמו של האדם.

וחס ושלוש אם האדם לא זכה, הרי ששמו עצמו אינו מכוון לפי חלקו שזה גלות עצומה^ד כששמו שהאדם נקרא בו הוא איננו כראוי והרי שהכלי איננו מתאים לאור - אותיות שמו אינם מכוונים לנשמתו, ולצורך כך נצרך בחינת שינוי השם שקורע גזירה - וכאן זה לא רק בשביל לקרוע גזירה של מיתה אלא לקרוע את עצם הגזירה שהוא נגזר משורשו והוא איננו מחובר לחלקו העליון.

ומ"מ א"כ, לכל אדם ואדם יש את האותיות של שמו, ואת האות השורשית ביותר ששייכת לחלקו שהיא האות שבה האדם דר, וכשהוא זוכה, זה האות הראשונה בשמו.

משה רבינו דר בא' הגדולה שהתהפכה לא' זעירא דויקרא מכח ענותנותו

וכמו שברור, השורש של משה רבינו שמשלשל משורשו העליון הוא האלף - ושם

זעירא כדברי חז"ל כידוע שזה מכח ענותנותו של משה רבינו, וברור ופשוט, שמי שדר באותיות בשורש השורשים זהו משה רבינו שהרי התורה נקראת על שמו כמו שנאמר בקרא (מלאכי ג, כב) "זכרו תורת משה עבדי", והיינו משום שמשה רבינו הוא השורש של מי שדר בתוך האותיות.

גדר הדירה באותיות בכללות וגדר הדירה הפנימית של כל אדם באות המיוחדת לחלקו

ובכללות, בתוך המדרגה הזו האדם דר בתוך האותיות ישנם מדרגות מדרגות איפה שורש המדורים של כל אדם ואדם בתוך האותיות, באיזה אות הוא דר, כלומר - בכללות כשהאדם דר בתוך האותיות, הוא יכול לדור בכלל האותיות, שכל פעם הוא דר באותיות שבהם הוא עוסק לפי מקום עסקו בתורה בכל עת כמה שהוא עוסק, אבל התפיסה הפנימית היא שיש לנו כ"ב אותיות ויש לכל אדם אות מסוימת שבתוכה הוא דר^ה, והאות הזו שהוא דר בה - לפי קירובו להקב"ה ולפי ריחוקו מהקב"ה כך היא שורש האות שהוא דר בה, כיון שבכ"ב אותיות מא' ועד ת', הא' היא האות הקרובה ביותר למאציל העליון בבחינת אל"ף - אלופו של עולם, והת' היא האות הרחוקה ביותר מאלופו של עולם, וכל אדם ואדם יש לו אות אחת שבתוכה הוא דר בשורשה, ולפי מדרגתו שבה הוא נמצא, הוא עולה בסולם העולה בית א-ל-מאות לאות. וזהו מקום מדורו של כל אדם ואדם.

ובעומק מצד כך, על אף שהתורה היא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', ולכ"א יש את חלקו ואת השגתו בתורה, אבל ההשגה של כל אדם בתורה היא מאות אחת שהיא היא שורש כל השגתו בתורה, וכשהוא עוסק בה

^ד ויש בחינה נוספת שגם ענין האותיות כאות של שבת ואות של ברית מילה ועוד, הם ג"כ בעומק סוגים של אותיות.

^ה וכדוגמא בעלמא - ממזר שיש את גופו ויש את נשמתו, ויכול להיות שנשמתו היא קדושה אבל מבחינת גופו הוא נולד במום כלשון רבותינו שממזר זה נוטריקון מום-זר, וזהו אופן שהכלי איננו מתאים לאור.

וברור ופשוט הדבר - כשהאדם דר בא', האדם דבוק בשלימות בבורא יתברך שמו ובתורתו - וזוהי מדרגתו של משה רבינו.

ומ"מ א"כ, נתבאר עד השתא ששורש כל ה'דירה בתחתונים' היא דירה שהקב"ה דר בתוך האותיות, וכמו"כ נתבאר שמה רבינו שהוא שורש כל הנבראים, כשהוא דר באותיות, הוא דר בא' אלא שמכח שמתגלה בו ענוה, הא' היא א' זעירא.

עיקר ה'וירד ה' על הר סיני' היא לתוך הא' של ה'אנכי' ששם מקום דירתו של הקב"ה

וכמו שברור - מה שמה רבינו דר בא' משום שהוא דר במקום שהקב"ה דר, והרי שעיקר גילוי של הקב"ה זה בא' - וזה מה שמתגלה בהר סיני כמו שנתבאר במה שנאמר שם "וירד ה' על הר סיני" שב'וירד' מונח לשון דר, כי במה שבירידתו הוא מדבר את הדיברות מונח שהוא דר באותיות, ולכן הדיברה הראשונה מעשרת הדיברות מתחילה ב'אנכי הוי"ה אלקיך' (שמות כ, ב) כדרשת חז"ל הידועה 'אנכי מי שאנכי', ובפרטות לעניינא דידן, זהו הא' של ה'אנכי', כלומר, שעיקר ה'וירד ה' על הר סיני' היינו במה שהוא ירד לתוך הא' של ה'אנכי', שם מקום דיבורו של הקב"ה ושם מקום דירתו של הקב"ה.

אלא שכיון שכאן בהאי עלמא זה נמצא באיתכסיא, לכן כידוע התורה התחילה ב'בראשית' באות ב' ולא באות א', אבל בשורש, התפיסה הפנימית הנעלמת - שהיא זאת שהתגלתה במעמד הר סיני - עיקר מדוריו של הקב"ה הוא במדרגת הא' של 'אנכי הוי"ה אלקיך', זה מקום דירתו של הקב"ה.

הוא דר ב'אלופו של עולם', ומה שנאמר אצל משה רבינו 'ויקרא' עם אל"ף זעירא זה משום שהא' היא מקום מדוריו, וכיון שזהו מקום מדוריו - ע"ז גופא הוא עניו ולכן הא' שנאמר בו הוא א' זעירא, כלומר - עיקר מדרגתו של משה רבינו שהוא דר בא', זה לא בא' הקטנה ולא בא' הבינונית אלא בא' הגדולה, זה מקום מדורו של משה רבינו לפי שורשו העליון, אבל כיון שמה רבינו הוא עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, לכן מתגלה אצלו שהא' הזו משתלשלת כביכול והופכת להיות א' זעירא ב'ויקרא' שנאמר כלפיו.

כל חיותו וכל היותו של משה רבינו היתה אצלו ועמו יתברך שמו ומצד כך, בהכרח ששורשו העליון הוא לדור באל"ף העליון אצל הקדוש ברוך הוא. - אבל ע"ז גופא חלה הענוה של משה רבינו, כמו שברור שהענוה של משה רבינו לא חלה בעיקר על הפרטים הצדדים שיש לו, הענוה חלה על נקודת שורשו העליון, שם דייקא הוא מקום ענותנותו.

וזה ברור ופשוט, הרי אצל הקב"ה אומרים חז"ל (גמ' מגילה לא, א) "במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה, שם אתה מוצא ענותנותו של הקב"ה" כלומר, לא רק שגדולתו של הקב"ה וענותנותו הם לא דבר והיפוכו, אלא דייקא במקום שאתה מוצא גדולתו שזה עצם הגילוי העליון, שם אתה מוצא את הענוה שהענוה חלה על מהות גדולתו כביכול.

אלא שאצל הקב"ה זה גילויים בלבד ואי"ז עצמות מהותו שאין לנו בה השגה כלל, אבל זולת כך, דהיינו במדרגת הנבראים, ובשורש השורשים אצל משה רבינו שהוא עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, הענווה שלו היא על עצם מהותו שלו, וכמו שנתבאר, עומק ענותנותו של משה רבינו מתגלה במה שהוא דר בא' הגדולה שהופכת להיות א' זעירא מדין הענוה כמו שנתבאר.

אחת'.

ובעומק מצד כך, כל דר הופך להיות גר מלשון גירות בבחינת 'גר אנכי בארץ' (תהלים קיט, יט) משום שאי אפשר לדור כאן בעולם באופן דתיקון מכח ש'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת', ואם יש מי שיכול לדור עם נחש בכפיפה אחת, הרי שח"ו הוא שייך לחלקו של נחש.

ועולה א"כ, שאין כאן לאדם בהאי עלמא בית דירה שלם בזמן חייו, וכמובן - גם כאשר האדם מת והוא נכנס לקבר, אין לו שם דירה כראוי כי שם הוא מקום ה'משכא דחויא' שנעשה מכח 'ביום אכלך ממנו מות תמות' (בראשית ב, יז), וא"כ, מקום דירת האדם בקבר היא איננה דירה כראוי כמו שברור ופשוט.

עומק ה'טל תחיה' דתחח"מ - כח הטלטול שבטל שהופך את האדם מקבוע בארעא ל-מיטלטל ועי"כ הוא נעקר מהדירה דקלקול

והשורש של התיקון, הוא תחיית המתים ע"י הטל תחיה שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים כמו שאומרים חז"ל, ובעומק, מהו השורש לכך שהכח שהקב"ה מחיה מתים הוא דייקא ע"י טל? ביאור הדברים לפי מה שנתבאר עד השתא - טל נקרא טל מלשון טלטול שזהו הטלטול המתגלה בטל, כלומר, הרי הטל שונה מהגשם, הגשם לאחר שבירידתו הוא הרווה את הארץ, הוא נבלע באדמה על דרך כללי, וזהו סדר תיקון העולם שהמים נספגים בקרקע והופכים להיות דרים בתוך הקרקע.

אבל לעומת כך בטל, טבע הטל הוא 'וחם השמש ונמס' (שמות טז, כא), בתחילה הוא יורד לארץ, אבל מיד כשמגיעה השמש, הוא חוזר ועולה, ועל שם כן בעומק הוא נקרא טל מלשון דבר המיטלטל, הוא יורד כל יום מלעילא לתתא ולאחמ"כ הוא מיד חוזר ועולה

מכח 'בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא' אין בהאי עלמא מקום דירה כראוי כי 'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת'

וכמובן, מצד השתלשלות הדבר לנבראים, גם בא' עצמה מתגלה ריבויי אופנים של מדורים, אבל הא' היא שורש המדורים בבריאה שמתגלה במציאות האותיות.

ונתבונן להבין - כאן בהאי עלמא התפיסה הזו נעלמת ומכוסה, ונראה שדירה זה דירה כפשוטו, ומכח כך שהדירה מתגלה כדירה כפשוטה, במדורים הללו יכול לחול כח של קלקול וזה השורש לכך שהנחש היה יכול להיכנס ולפתות את חוה, [-שמכח כך היא מפתה את אדם הראשון] וכשהנחש נכנס ופיתה את חוה, מכח כך כדברי חז"ל - "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", ע"ז נאמר בעומק בלשון הגמ' הידוע - "אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת".

כלומר - על אף שכפשוטו מה שהגמ' אומרת 'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת' זה קאי על אשה כזו שהיא בבחינת נחש, אבל בעומק כיון שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, מכאן ואילך בתוך האשה עצמה כבר יש את זוהמת הנחש ומכח כך, כשהאדם דר עם אשה, הוא בבחינת 'דר עם נחש בכפיפה אחת', ומצד התפיסה הזו, אין מדורים כראוי כאן בעולם.

וחידוד הדברים - שורש המדורים האמתי הוא בתוך האותיות כמו שנתבאר בהרחבה, אבל כשנופלים לחטא - או בשורש החטא של אדם הראשון או בחטא העגל - הרי שנופלים ממדרגת מדורים בתוך האותיות, והדירה הופכת להיות כביכול דירה כפשוטו, וכשזה יורד לדירה כפשוטו, שם מונח החטא של הנחש של "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", שמכח כך נאמר 'אין אדם דר עם נחש בכפיפה

¹ אא"כ יש ריבוי של גשמים שלכן הם אינם נבלעים.

מתנת לעילא.

מחבר אותו בחזרה לאפשרות של מדרגת הדירה העליונה באותיות.

כח הטלטול המתגלה בתנועת האותיות הנמצאת בתורה שבע"פ

ובעומק יותר, הרי הדירה באותיות היא באופן שהאדם מתנועע באותיות מאות לאות וחוזר חלילה, וכמו כן בתוך האותיות גופא שהוא עוסק בהם, הוא מצרפם באופן אחד ולאחר מ"כ באופן אחר וכו', והרי שמונח בהם כח של טלטול. כלומר - מונח כאן שלעומת האותיות הכתובות בספר תורה שהם אינם אותיות המיטלטלות, האותיות של תורה שבעל פה הינם מיטלטלים.

ומצד כך, העומק ש'לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן' היינו שכמו שהמן אכילתו היא בפה, כך התורה שניתנה לאוכלי המן היא כח של תורה שבעל פה, ולכן כמו שכתורה שבע"פ מתגלה טלטול האותיות, כך גם במן מתגלה שמעליו ומתחתיו היתה שיכבה של טל המטלטל.

ומ"מ א"כ, הכח של הטל תחיה שעתידי הקב"ה להחיות בו מתים זה לעקור את המת מהקביעות בקרקע ולחבר אותו לקביעות האותיות שהם אותיות המיטלטלות.

אבל זהו רק השלב המתגלה בתחיית המתים, ועדיין איננו התכלית השלימה.

תכלית הטלטול - להגיע לדיורין הקבועים באות ששייכת לחלקו של האדם

והתכלית השלימה היא שהאדם מגיע למקום הקביעות שלו באות שאליה הוא שייך שזהו ה'קבעת עתים לתורה' בשורש העליון.

כלומר, מתחילה הטל מטלטל אותו מהקביעות התחתונה ומכניס אותו לטלטול

וזה א"כ ביאור הדבר שהקב"ה עתיד להחיות מתים דוקא ע"י טל משום שבו מתגלה הכח שהוא מיטלטל וחוזר ועולה מתנת לעילא שזהו גם הכח שמחיה את המתים ומעלה אותם בחזרה מתנת לעילא כטבע הטל עצמו שחוזר ועולה.

ובעומק - הרי כאשר האדם מת, הוא קבוע במקומו והוא אינו מטלטל - עד כדי כך שבאופן של 'מת מצוה' הדין הוא 'מת מצוה קונה מקומו' שאסור להזיזו משם, וכ"ש מי שאינו 'מת מצוה' כשהוא נקבר במקומו בקבורה קבועה, שהדין הוא, כהגדרה כוללת, שאסור להזיז אותו ממקומו אם אין איזושהי סיבה מיוחדת של היתר, וזהו א"כ יסוד הדין, שהאדם נחשב קבוע במקום קבורתו. ויתר על כן שהרי כשהוא מת והוא דר בקבר מכח ה'משכא דחויא', הרי זה ממש בבחינת 'דר עם נחש בכפיפה אחת', ועל אף שמתפללים 'ינוח בקבר על משכבו', אך עם נחש בכפיפה אחת אין מנוחה גמורה, ואין שם דירה.

ומ"מ א"כ, כיון שצריך לעקור אותו ממקום הקביעות שבתוכה הוא דר, מיהו זה שיכול לעקור אותו ממקום קביעותו? - זהו כחו של הטל שהופך אותו להיות מטלטל, וראשית כפשוטו, עצם זה שהוא מטלטל זה כבר תחילת חיים שהרי מת שהוא דומם אין לו חיים, ועצם זה שהוא מיטלטל זה שורש כח החיות שגנוז באדם שמכחו הוא חי.

אבל ביתר חידוד כפי שהוזכר לעיל - בשעה שיורד הטל של תחיית המתים, הוא עוקר את הדירה דקלקול שזהו הקביעות של הדירה בתחתונים שהיתה עם הנחש בכפיפה אחת באופן דקלקול, והופך אותו למיטלטל.

ואז, ע"י שהוא הופך אותו למיטלטל, הוא

¹ כגון להעביר אותו למקום קבורת אבותיו או בשביל להעלות אותו מחו"ל לא"י, או באופן שיש פגיעה בכבודו במקום בו הוא קבור, ועוד דוגמאות שונות המבוארות בפוסקים.

מיטלטלות לגמרי אלא כלשון חז"ל (ספר יצירה)
 "קבען בגלגל" שישנו גלגל של אותיות קבועים
 באותו גלגל, והרי שמצד אחד הם מתגלגלים,
 אבל מאידך הם קבועים בגלגל, כדוגמת גלגל
 המתגלגל באופן שהאותיות קבועים בגלגל
 עצמו.

ובעומק, עיקר שלימות המדרגה היא שכל
 הבריאה כולה בכלל ובעיקרה - כנסת ישראל,
 יזכו להיות דבוקים באותיות, ובאות השורשית
 הגמורה שהיא האות הא' ששם שורש מקום
 הקביעות הגמור, והמדרגה הזו היא המדרגה
 שלמעלה מתחיית המתים, למעלה מהטל
 תחיה שעתידי הקב"ה להחיות בו מתים.

וככל שהאדם זוכה, אזי גם כאן בהאי
 עלמא מתנוצץ אצלו אור הדביקות השלימה
 של הקביעות הגמורה של 'ודברת במ' וכמו
 שנתבאר ש'מדבר' זה אותיות דר-בם.

ובעומק, במה הוא דר - הוא דר באות
 הראשונה שהיא האל"ף הגמורה, שם מקום
 המדורין השלם של נשמתן של ישראל בפרט
 ושל כל הבריאה כולה בכלל.

של האותיות, אבל בשורש העליון שהתגלה
 במדרגת מתן תורה בא' של ה'אנכי' שהוא
 עיקר מקום הדיורין והקביעות, שם מתגלה
 שהתכלית היא להגיע למקום הדיורין הקבוע
 באות שאליה האדם שייך.

וחידוד הדברים - ישנם שני אופנים של
 קביעות בתוך האותיות, יש קביעות תחתונה
 בתוך האותיות שהאדם קבוע בכללות בתוך
 האותיות אלא שהאותיות עצמם מתנועעות
 ומתגלגלות כטבע אופני גלגולים, והמדרגה
 הזו היא המדרגה שקיימת כבר לאחר החטא
 שזה התיקון שהתגלה במשכן מכח "יודע היה
 בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים
 וארץ".

אבל למעלה מכך זוהי מדרגת מתן תורה,
 מדרגת הא' ד'אנכי', שזה קביעות באות
 המסויימת - שאצל הבוית"ש זהו קביעות בא'
 - ושם האדם נעשה קבוע באות השייכת לו
 באופן העליון יותר.

הגילוי דלעתיד שכל הבריאה כולה קבועה באות א'

ובדקות עוד יותר - בתחילה כל אחד קבוע
 לפי שורשו באותיות, אבל לאחר מכן כל
 הבריאה כולה תחזור לאות א' כמו שאומר
 הבעל שם טוב, כלומר, שכולם יהיו קבועים
 באות א'.

ונתבונן להבין - גם במדרגה הזו שהאותיות

מדור מחשבה

בלבביפדיה מחשבה

בם

סוגיות במחשבה

בם

בלביפדיה מחשבה

בם

שורש צירוף האותיות ב' מ' - במ

שם מ"ב - מהב' נעשה מציאות של מ'
ישנם כמה וכמה צורות של צירוף האותיות, אחד הצירופי האותיות הוא מה שמובא בגמרא בשבת (קד.) א"ל ב"ם ג"ד ס, וכן על זה הדרך. כלומר האותיות נחלקים לשניים. חציו ראשון מא' עד כ', חציו שני מל' ועד ת'. אות ראשונה של החצי הראשון - א'. אות ראשונה של החצי השני - ל'. אות שנייה של החצי הראשון - ב'. אות שנייה של החצי השני - מ'. זהו שורש הצירוף של הב' מ', כאשר מהב' נעשה מציאות של מ'.

בדברי חז"ל אנו מוצאים שישנם הרבה צירופים ואופנים שונים לשמו של הקב"ה, יש שם בן ד' אותיות, שם בן י"ב אותיות, שם בן מ"ב אותיות, שם בן ע"ב אותיות, ועוד שמות שיש בדברי רבותינו.

על השם מ"ב איתא בגמרא (קידושין עא.), 'אמר רב יהודה אמר רב שם בן מ"ב אותיות, אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועניו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס, ואינו משתכר, ואינו מעמיד על מידותיו. וכל היודעו והזהיר בו והמשמרו בטהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה, ואימתו מוטלת על הבריות. ונוחל לשני עולמים העולם הזה והעולם הבא'.

כל השמות הקדושים רמוזים בתורה הקדושה, שם מ"ב רמוז באותיות הראשונות בתורה מהב' של 'בראשית' עד הב' של 'ובהו'. כלומר, מב' לב' דיקא, שם מונח ונרמז שם זה. היינו כנ"ל שעומק שם מ"ב יסודו באות ב', והמ' הוא בבחינת הא"ל ב"ם וכנ"ל שמהב' נעשה מציאות של מ'.

ענין זה ששם מ"ב נרמז דוקא באותיות הראשונות בתו, במעשה בראשית, מדוקדק

עיקר גילוי המ"ב במדרגת 'ודברת
בם' בחינת דיבורו של מקום

עיקר הגילוי של צירוף האותיות ב' מ' מתגלה בפרשת 'ואהבת' שבקריאת שמע "ודברת בם בשבתך בביתך" וגו'. וכן ידוע שבפרשת 'ואהבת' יש מ"ב תיבות, כמנין בם, ושם נרמז עיקר המדרגה של מ"ב.

נמצא אם כן ששורש הגילוי של ב' מ' הוא עסק הדיבור בדברי תורה, 'ודברת בם', שורש הדיבור בדברי תורה הינו מכח דיבורו של מקום, וכפי שהוזכר בזוה"ק (תרומה קסא ע"א) 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', והיינו שהיה הקב"ה בבחינת קורא בתורה ומכח כך ברא העולם על ידי הדיבור, ככתוב 'ויאמר אלוקים', 'ויעש אלוקים'. וכן אמרו (ר"ה לב.) 'בעשרה מאמרות נברא העולם'. זהו דיבורו של מקום בבחינת 'היה קורא בתורה'.

בקיום המצוה של 'ודברת בם' - הדיבור בדברי תורה, אנו מדברים בדברים שהקדוש ברוך הוא מדבר. זוהי עיקר מצות דברי תורה, שאנו מדברים בה כמדתו של הקב"ה, וכענין 'מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון' (פסיקתא ראה כא ע"א) כך מה הוא מדבר בדברי תורה כביכול, אף אנחנו מדברים בדברי תורה. וכמאמר חז"ל (ע"ז ד: ועוד מקומות) שהקב"ה יושב ועוסק בתורה, וכן אנו עוסקים בה כמותו.

זו מדרגת ה'ודברת בם', שבה מתגלה שורש דיבור של מקום, שעיקר גילוי בעשרה המאמרות שבמעשה בראשית, וכן במדרגת הנבואה ובכל מקום שבו נאמר 'ויאמר אלוקים', 'וידבר אלוקים', וכן על זה הדרך.

וחלוקתם הם ש'היד הגדולה' היא יד ימין, 'היד החזקה' היא יד שמאל, ו'היד הרמה' היא היד האמצעית הגוף עצמו. ג' פעמים יד עולה בגימטריה מ"ב, זהו שם מ"ב העולה מאותם שלשת הידות.

שורש מהות שם מ"ב המתגלה מאותם הידים, הינו ענין העליה למעלה, שכן זהו מהות הידים שנושאות את הדבר ומעלות אותו מהקרקע להיות בגובה האדם. וכענין נשיאת הכפים של הכהנים בזמן הברכה, שידיהם פרושות למעלה, שזהו עיקר צורת הידים. וכן ענין נטילת ידים שנקרא על שם 'וינטלם וינשאם' (ישעיה סג, ט).

מטעם כן נרמז שם מ"ב בג' הידים, וג' הידים הללו הוזכרו ביציאה ממצרים שתכליתה העלאת עם ישראל ממצרים לארץ ישראל, עליה מתתא לעילא. וכן מנין מסעותיה מ"ב מסעות, שכן תכלית המסעות הללו היה כדי להעלותם למדרגת ארץ ישראל. ועליה זו נעשית על ידי שם בן מ"ב אותיות שהוא הסיעם והעלם למדרגה זו.

ג' בחינות

בפעולת הידים וכנגדם בשם מ"ב

נמצא אם כן שעיקר שם מ"ב בבחינת הידים הוא בפעולת הידים שמעלים מתתא לעילא. ואולם הרי בטבע הידים יש גם את תנועת ההיפוך, והיא הורדת הדבר המונח בידי מקומת האדם לקרקע. ויש לברר היכן פעולה זו מתגלה בשם מ"ב.

כמו כן יש תנועה נוספת שאינה העלאה או הורדה אלא עצירה והגבלה, כאשר אדם רוצה להראות על גבול מסויים שאותו אין לעבור, מניח הוא את ידו כאומר 'עד כאן'. וזהו גם הביטוי 'די' כמאמר המדרש (פרשת מקץ מג יד) שנקרא א"ל שד"י על שם 'מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די'. והוא היפוך האותיות של 'יד', מה'יד' נשתל ה'די'.

גם למה שנרמז עוד בפרשת 'ואהבת' בתיבות 'ודברת בם', וכפי שנתבאר הרי שהדיבור בדברי תורה הוא כענין דיבורו של הקב"ה במעשה בראשית, שבמאמרו נברא העולם.

כמו כן גם המילה מ"ב בעצמה הינה ראשי תיבות של 'מעשה בראשית', היינו שכל העולם כולו נברא בשם מ"ב שהוא שורש מציאות הבריאה, והוא ע"י דיבורו ומאמרו של הקב"ה יתברך שמו.

אופנים שונים של מ"ב מצירוף השמות הקדושים

שם מ"ב מתגלה בכמה אופנים שונים בשמות הקדושים, האופן הראשון הינו בשם הוי"ה במילואו, באופן של מלא ומלא דמלא היצא מ"ב אותיות.

האופן השני הוא בשם אהי"ה, שהוא בגמטריה כ"א וב' פעמים עולה מ"ב, וכפי שנאמר "אהי"ה אשר אהי"ה שלחני אליכם".

האופן השלישי הוא בשם יה"ו, שהינו גם כן גמטריה של כ"א, ובצירוף שם אהי"ה עולים יחד מ"ב.

האופן הרביעי הידוע שאותו נהגו לומר בהרבה קהילות ישראל הוא בתיבות התפלה 'אנא בכוח גדולת ימינך תתיר צרורה' וכו', שהוא שם מ"ב.

עוד נרמז השם מ"ב באות ה' עצמה מאותיות שם ההוי"ה, שכן את האות ה' ניתן לכתוב באופן של ד' וו', או באופן של ד' וי', או באופן של ג' ווי"ן. צירוף כל האופנים הללו יחד עולה למ"ב [ד' ו' גי' י', ד' י' גימ' י"ד, ג' ווי"ן גי' י"ח, יחד מ"ב].

מ"ב בבחינת ג' ידים

עוד מצינו מקום נוסף בו נרמז שם מ"ב, והוא בענין הידים. שהנה אף כי בבפשטות יש לאדם רק ב' ידים, אך כידוע מדברי רבותינו שבאמת ישנם שלשה ידים, והשלישית היא הגוף עצמו שיש בה בחינה של ידא.

והם שלשת הידות שהוזכרו ביציאת מצרים,

* דבר זה מוכרח מן הסברא, שהרי כל אמצע בהכרח שהיא מעין הקצוות, ואם בקצוות ישנה הבחנה של ידיים, בהכרח שגם הגוף שבאמצע יהיה בו הבחנה מסוימת ממדרגת היד שבקצוות.

כענין האב והאם, שכידוע מדברי הזוה"ק (ויצא קנא ע"א) והמקובלים, יסוד האב הוא מדת האהבה, ואילו כנגדו יסוד האם הוא מדת היראה והגבורה.

אך יש חילוק בעומק בין האב ואם, והוא שבכל הבריאה כולה ישנם שתי בחינות, יש את בחינת הבורא ויש את בחינת הנבראים, הבורא הוא א' - אחד ואין בלתו, ואילו הנבראים הם שניים. בבחינה זו הרי שאותיות שם מ"ב הינם בבחינה של שניים. שכפי שנתבאר ישנו סדר האותיות במהלך של א"ל ב"ם, והיינו שכל הכ"ב האותיות נחלקים לשנים, א' - כ', ל' - ת'. במהלך זה אותיות שם מ"ב הינם האותיות השניים, שכן הב' הוא האות השניה בחצי הראשון של סדר האותיות אחר האות א', והמ' היא האות השניה בחצי השני של סדר האותיות אחר האות ל'.

לפי זה, הרי שהאב במהותו מחבר בין הא' - האות הראשונה, לב' - האות השניה בחצי הראשון של סדר האותיות. לעומתו, האם מחברת בין הא' - האות הראשונה, למ' - האות השניה בחצי השני של סדר האותיות. נמצא שהאב והאם דומים במהותם, ששניהם מחברים בין האות הראשונה לאות השניה, אלא שהאב מחבר בין האות השניה בחצי הראשון של האותיות, והאם בין האות השניה בחצי השני של האותיות.

כלומר, שמצד הראשית, יש לאב והאם התחלה אחת, ששניהם מתחילים בא', האות הראשונה. אך מצד השניות בזה נחלקים האב והאם, שהאב הוא בבחינת השניות שבראשונות, והאם היא בבחינת השניות שבשניות.

יסוד הדבר הוא שאמרו בגמרא הנ"ל, שאין מוסרים שם מ"ב אלא למי שעומד בחצי ימיו. בפשטות היינו שמצד גילו וסדר הימים הגיע לזמן חצי ימיו, אך עומק הדבר שהוא שייך לחצי השני של סדר האותיות, היינו מאות ל'

ואולם כפי שנתבאר על ידי שם מ"ב נברא העולם, וזהו עיקר מעשה בראשית, מ"ב. והנה בתחילה היה העולם מתפשט והולך עד שגער בו 'ואמר לעולמו די'. הרי שיש כאן אותם שתי הבחינות של המ"ב, היינו שבתחילה כשהיה מתפשט והולך, הוא מדין שם מ"ב היורד מעילא לתתא, שמכחו ירד העולם ונתפשט מאיתו יתברך והלאה. ואחר כך גער בעולמו ואמר לו די, והוא מדין שם המ"ב המגביל את ההתפשטות, ואומר לו די - 'עד כאן'.

ומכאן ואילך, עבודת התחתונים היא להעלות שוב את העולם מתתא לעילא. ונמצא שמדרגתו הוא כעיקר שם המ"ב, שמעלה את הדבר מתתא לעילא.

שתי בחינות בשם מ"ב אהבה ויראה

כפי שנתבאר הרי ששם מ"ב הוזכר בקריאת שמע בפרשת 'אהבת', ובפשטות הרי זה מורה שמדרגת השם היא מדרגת 'אהבה'. ואולם כידוע מדברי האריז"ל (ע"ח של"ג פ"א, ובעוד מקומות), ששם מ"ב הוא בחינת מידת היראה הדין והגבורה. הרי כאן שתי בחינות בשם מ"ב שלכאורה סותרות זו את זו, אהבה ויראה.

שתי בחינות אלו מצינו גם בדברי הגמרא הנ"ל 'שם בן מ"ב אותיות אין מוסרים אותו אלא למי שצנוע ועניו וכו', אהוב למעלה ונחמד למעלה ואימתו מוטלת על הבריות'. הרי שמצד אחד צריך שיהא אהוב למעלה ונחמד למעלה, היינו בחינת האהבה, ומצד שני צריך שתהא אימתו מוטלת על הבריות, היינו בחינת יראה.

אולם באמת אין סתירה בין שתי הבחינות הללו, ששניהם יחד יוצרות את המדרגה של 'חסד שבגבורה', היינו אהבה שבתוך היראה, עיקרו גבורה והיינו אימתו מוטלת על הבריות, אך בתוך כך יש בו גם בחינה של האהבה וחסד והיינו אהוב למעלה ונחמד למטה.

עומק שתי הבחינות של האב והאם

שתי הבחינות הללו של אהבה ויראה, הם

מדרגת היראה, שמצרפת את האות הראשונה בסדר האותיות אות א', עם האות השניה בחצי האותיות השניים, אות מ'.

אך בחינת המ"ב של האהוב למעלה ונחמד למטה, הוא גילוי מכח מדרגת האב, מדרגת האהבה, שמצרף את האות הראשונה הא', עם האות השניה בחצי הראשון של האותיות האות ב'.

ובצירוף שתי בחינות אלו, של האהבה דאב והיראה דאם, יוצא השם בן מ"ב האותיות, מהב' דאב והמ' דאם.²

יתר על כן ידוע מדברי הגר"א (ראה בבאר יצחק על ליקוטי הגר"א אסתר פח:--פט.) שב' משיחין הם ר"ת מ"ב, היינו שמכח שם מ"ב יתגלו שני המשיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. והם מאותה חלוקה של שתי הבחינות שבשם מ"ב, הב' שבשם מ"ב הוא מכח מדרגת האב, והמ' שבשם מ"ב הוא מכח מדרגת האם, שבהצטרפותם יחד מתגלים ב' המשיחין.

בבחינת אב ב' פעמים ב',

בבחינת אם ב' פעמים מ'

את הצירוף של מ"ב ניתן לפרק גם כב' פעמים מ', היינו הוראה על שתי הצורות של האות מ', מ' פשוטה ומ' סופית. פירוק זה נכון, כאשר עיקר שם המ"ב הוא האות מ' והאות ב' היא הוראה על כפילות המ'.

אכן לעיל הובא מהלך הפוך, שעיקר שם המ"ב הינו האות ב', והאות מ' היא החלפה של האות ב' בקיפול. ונתבאר בזה שתי בחינות, האחת מדין האב, בו הצירוף הינו א' ב'. והשניה היא מדין האם בו הצירוף הינו א' מ', כלומר, שבמקום הב' שהיא האות השניה בחציים הראשון של סדר האותיות, מופיע האות מ' שהיא האות השניה בחציים השני של סדר האותיות.

ונמצא שב' הוא בחינת האב, והמ' היא

עד ת', שבכך יכול להשיג את שם מ"ב המורכב משתי האותיות השניות של שני חלקי סדר האותיות.

שורש התפיסה

של חלוקת האותיות בא"ל ב"ם

הבחינה הידועה יותר של חלוקת האותיות הינה באופן של א"ת ב"ש, זו צורה הבנויה על קיפול האותיות זו ע"ג זו, כענין קיפול הדף שמקפל את חציו ע"ג חציו האחר, כך י"א האותיות הראשונות מונחים ע"ג י"א האותיות האחרונות, ובזה הא' נמצא מול הת' והב' מול הש', הראשון מההתחלה מול הראשון מהסוף, השני מההתחלה מול השני מהסוף, וכן על זה הדרך.

לעומת זאת בחלוקת האותיות של א"ל ב"ם גם כן יש כאן צורה של קיפול, אלא שבזה הקיפול הינו באופן שהי"א הראשונות מונחות ע"ג הי"א השניות בסדר ישר, ובכך הא' נמצא מול הל', והב' מול המ'.

כל ענין של קיפול גורר בעיקבותיו את החצי התחתון שנהפך להיות חלל וריקני, מבחינה זו גם בסדר הא"ל ב"ם כאשר נעשה קיפול של החצי התחתון לחצי העליון, מתרוקן החצי התחתון ונעשה חלל.

הבחינה זו מצינו במצוות חלה, ששיעורה מ"ג ביציים המורכב ממ"ב עם הכוח הכולל ונעשה מ"ג. חלה בבחינת חלל, חציו התחתון של הנשאר חלל. ומטעם זה ניתנה מצות חלה לאשה שקלקלה חלתו של עולם (ב"ר יז, ח), היינו תפיסה של חלל, המתגלה דוקא באשה באמא שהיא שורש היראה ובה נמצא הבחינה של המ"ב שאימתו מוטלת על הבריות. וכן הוא בדרך רמז, ש'אם' היא גימטריה מ"א, עם הכולל מ"ב.

נמצא שבחינה זו של המ"ב שאימתו מוטלת על הבריות, היא גילוי מכח מדרגת האם,

² ענין זה מתגלה גם במעשה לוט ובנותיו, שהראשונה קראה לבנה מואב, והיינו מ' בהתחלה, וב' בסוף.

השני של האותיות, ואזי נהפך השם להיות ב' פעמים מ'.

ישראל שעמדו רגליהם על הר סיני, פסקה זוהמתן, ופקע מהם שורש החטא והמוות, ועליהם נאמר (תהלים פב, ו) "אני אמרתי אלוהים אתם". אבל לאחר מכן "אכן כאדם תמותון", היינו מכוח חטא העגל, שחזר המוות לעולם. **אלמלא** חטאו בעגל, היתה עליית משה רבינו להר סיני פעם אחת למשך מ' יום, כיון שחטאו עלה שוב עוד ב' פעמים למשך מ' יום, היינו הכפלת המ' מכח החטא. זהו צד הקלקול של הכפלת המ' שמכחם עלה משה להר עוד ב' פעמים, ויחד עם הפעם הראשונה הרי כאן ג' עליות כל אחת מ' יום.

ג' עליות אלו הינם אותם ג' פעמים יד שהוזכרו לעיל, שבאים מכח מדרגת האם והיראה, ומשרשם עלה להר ג' פעמים, והיתה בבחינת 'עליה' בדייקא כיוון שבא מכח המ"ב שמהותו עליה מתתא לעילא.

בחטא העגל ירדו כלל ישראל ממדרגתם שהיו במתן תורה, שם הגיעו למדרגה העליונה של 'אנוכי השם אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני'. ובחטא העגל הגיעו לקצה השני של עליה זו, לתחתית המדרגה שעשו להם אלוהים אחרים בבחינת "לא יהיה בך אל זר" (תהלים פא, י). שורש הדבר המתגלה באל זר הוא שפקע הב' דשם מ"ב, ותחתיו נעשה ב' פעמים מ', שהוא שורש המוות הבא מכח מדרגת האם. כמאמר חז"ל (ב"ר יז, ט) נבראה אשה נברא שטן עמה, והוא השטן הוא מלאך המוות (ב"ב טז).

שורש האות מ' בבחינה תחתונה זו של שם המ"ב, הינם מאותיות א"ל ב"ם דקלקול, אז מתגלה ה'אל זר' שבכם, והמ"ב נהפך לב' פעמים מ', מדרגת האם. אך בבחינה העליונה של השם מ"ב שם מתגלה ה'א"ל בם', כלומר, המ' בטל לב' ונהפך להיות במדרגת האב, א'.

בחינת הב', וממילא אם האם משועבדת לאב, יהיה ב' פעמים ב', אך אם האב משועבד לאם יהיה ב' פעמים מ'.

והובא לעיל, ששם מ"ב רמוז באותיות הראשונות בתורה, מב' של בראשית עד ב' דתיבת 'ובוהו', הרי שכאן נרמז שם המ"ב בבחינת האב, היינו ב' פעמים ב'. אבל בבחינת האם הרי ששם מ"ב הופך לב' פעמים מ', בחינת היראה והגבורה, 'אימתו מוטלת על הבריות'.

מ"ב ערי מקלט לרוצח נפש בשגגה

יחס נוסף בו מצינו את בחינת המ"ב הוא בערי המקלט, שביסודם היו ששה ערים, אך עליהם נוספו גם מ"ב ערי הלוויים שקלטו גם הם את הרוצח בשגגה. מ"ב ערים אלו נבנו מיסוד הששה ערים השורשיות שהבדיל משה, שהכפלת השש בשבע עולה מ"ב.

מהות ערי המקלט הם לקבל את הרוצח נפש בשגגה, ברוצח זה מתגלה אותה בחינה של חלל, שכן הנרצח נקרא חלל, כמאמר הכתוב (דברים כא א) 'כי ימצא חלל באדמה', והוא החלל המתגלה באשה שקלקלה חלתו של עולם, והפכה את החלה לחלל.

כנגד מה שהאשה הפכה את החלה לחלל, נבנו אותם מ"ב ערי הלוויים שקולטים את מי שהרג בשגגה. אלו הם המ"ב מבחינת החלל, שורש דקלקול. זוהי בחינת המ"ב דאם, שקלקלה חלתו של עולם. ובעומק, הפכה את שם מ"ב שביסודו צ"ל ב' ב' בבחינת האב, להיות מ"ב, ב' פעמים מ', שורש המוות שבעולם.

מהלך בני ישראל

ממתן תורה לחטא העגל

כפי שנתבאר ישנם שתי הבחנות בשם מ"ב, בהבחנה העליונה שלו יסודו מכח האב, ועיקרו באות ב' - האות השניה בחציים הראשון של האותיות, ומהות השם היא ב' פעמים ב'. בהבחנה התחתונה שלו יסודו מכח האם, ועיקרו באות מ' - האות השנייה בחציים

שנסעו במדבר, מכח המ"ב שנתגלו אצל מדרגתו של משה.

שם מ"ב ב'אנא בכח'

כפי שהובא לעיל השם בן מ"ב אותיות רמוז בתיבות התפלה 'אנא בכוח גדולת ימינך' וכו', שהם מ"ב תיבות שצירוף ראשי התיבות שלהם יוצרים את שם המ"ב כולו. והנה האות הראשונה הינה א' מתיבת 'אנא', והאות האחרונה הינה ת' מתיבת 'תעלומות', וביניהם מ' תיבות - אותיות שאר השם.

צירוף האות הראשונה עם האות האחרונה יחד עם המ' יוצרים יחד את התיבה 'אמת'. זהו היחס שמוזכר על משה רבינו 'משה אמת ותורתו אמת', היינו מדתו של משה רבינו, מדת אמת, היא הגילוי השלם של מדרגת 'אנא בכח גדולת ימינך'.

אך ישנה נקודה עמוקה יותר המתגלה בתיבות ה'אנא בכח', והוא מה שנתבאר לעיל שמדרגת הקלוקל היא בחינת האם שהינה ב' פעמים מ', והיינו צירוף האותיות א"ל ב"ם, שבה האם מצרפת את הא' מחצי הראשון של האותיות עם המ' מהחצי השני של האותיות. בשם מ"ב המרומז כאנא בכח מצינו את צירוף כל האותיות כולם, שכן האות הראשונה שהיא הא' מצטרפת עם האות האחרונה הת', ועמם מ' האותיות בחינת האם.

כלומר, ששורש העלייה מכח מדרגתו של משה רבנו, אינו רק להעלות את מדרגת האותיות השניות, היינו את האות מ' השניה מהחצי השני, אלא גם את שאר האותיות שבחצי התחתון, עד האות האחרונה אות ת', שעולה מדרגתה לדרגת הא' האות הראשונה. ובעומק מעלה את הת' מת' דמיתה לת' דחיים. וכענין הרמז הידוע בתיבת 'אמת' שבלא הא' נשאר 'מת' ועל ידי צירוף הא' נעשה אמת, והאמת היא החיים היפך המיתה, כענין שאמרו בגמרא בסוטה (מו:): על ארץ לוז שאין למלאך המות רשות לעבור בה, מפני שלא דיברו בה

היינו, שאותו א"ל ב"ם', בצד התיקון הינו שהא"ל בם, בתוכם, ב' פעמים ב' מדרגת האב. אך בצד הקלוקל אותו הא"ל בם נעשה א"ל זר', ב' פעמים מ' מדרגת האם. זהו שורש נפילת השם מ"ב ממדרגת התיקון דאב למדרגת הקלוקל דאם.

שורש התיקון

ע"י משה רבינו העניו מכל אדם

עד כאן נתבאר ששורש הקלוקל הינו בנפילת שם מ"ב ממדרגת האב ב' פעמים ב', למדרגת האם ב' פעמים מ'. ואולם שורש התיקון הוא, שעלה משה רבינו להר ג' פעמים במדרגת המ"ב. ג' פעמים מ"ב עולה ק"כ, ויחד עם ג' פעמים ב' עולה קכ"ו, גימטריה עניו. כלומר, שורש התיקון הינו ע"י משה רבינו שעליו נאמר (במדבר יב, ג) "והאיש משה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה".

העומק המונח בבחינה זו של ענוונותו של משה, הוא בהגדרת העליה מתתא לעילא, שהרי ככל שהאדם יותר למטה כך צריך הוא ליותר כדי להגיע למעלה, לתכלית השלימות, ואינו דומה מי שהוא באמצע העליה למי שנמצא בתחתית המדרגה. ולכאורה לפי זה משה רבינו שהיה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, נמצא בתחתית המדרגה למטה מכל אדם. אלא שדוקא ממקום זה של שלימות הענוה, שם נמצא שורש העליה למעלה, ששם מתגלה שם המ"ב בשלימות וכן"ל שג' פעמים מ"ב גימטריה עניו, ומכח השם מ"ב עולה מתתא לעילא עד למדרגה העליונה.

וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו, 'אם אתה גואלם, אם אין אתה גואלם אין אחר גואלם' (ספרי בעלותך קה). דוקא משה רבינו שאצלו מתגלה בחינה זו של עליה מתתא לעילא בשלמות, מכח שם המ"ב, הוא שיכול להוציא את ישראל ממצרים מהמקום הכי נמוך בעולם, ולהעלותם לארץ ישראל הגבוהה מכל הארצות, וזאת על ידי אותם מ"ב מסעות

מעלים את הת' התחתון של העולם התחתון, שהוא ת' דמיתה, עד למדרגה העליונה של הת' של העולם העליון, ת' דחיים, ת' דתורה. וכל זה נעשה על ידי ה'ודברת במ', היינו מכח שם המ"ב, שזהו עומק שלימות העליה של המ"ב שמעלה הכל בחזרה עד למדרגה העליונה של הת' מדרגת התורה.

שורש המ"ב שמעלה הכל לאות ה'

לעיל הובא שאחד מהאופנים שבהם נרמז שם מ"ב בשם הוי"ה הוא באות ה' שבו, שכן את האות ה' ניתן לכתוב בג' צורות, באופן של ד' וו', או באופן של ד' וי', או באופן של ג' ווי"ן. וצירוף כל האופנים הללו יחד עולה מ"ב. לפי זה נמצא שהגדרת שם המ"ב הינו שמעלה ומחזיר הכל לאות ה'. בחינה זו מצינו בהגדרת מעשה המצוה שעושה האדם לשמה, כלומר 'לשם ה'', וכידוע מדברי האריז"ל (פר"ח שער הנהגת הלימוד) שענין הלשמה הוא שמעלה וממשיך את המעשה למדרגת ה'. היינו שכאשר עושה את המצוה שלא לשמה, רושם המצוה נשאר למטה, כענין תכלית מעשיו שהינם לגרמיה, לעצמו. אך כאשר עושה את המצוה לשמה, רושם המצוה פורח לעילא, כענין תכלית מעשיו שהינם לשם ה' לגבוה.

כענין זה כל דבר שאין בו אהבה ויראה, אינו פורח לעילא, ונשאר למטה בעולמינו אנו, אך אם יש בו אהבה ויראה, הרי הוא פורח לעילא. עומק אהבה ויראה, הוא שם המ"ב, וכדברי הגמרא שאין מוסרים שם מ"ב אלא למי שאהוב למעלה ונחמד למטה. על מנת שרושם מעשיו יפרחו לעילא, צריך שיעשה את המצוה לשמה, לשם ה', ובכך מעלה את המעשה למדרגת ה'.

נמצא ששורש העליה במדרגת שם המ"ב, הינה שמעלה את הדבר למדרגת האות ה'.

צירוף הה' דאם יחד עם הי' דאב

יוצרות את הת' שלימות המ"ב

משה רבינו נקרא כן על שם 'כי מן המים

שקר מעולם. כך גם כאן, ע"י כח המ"ב מדרגתו של משה עולה הת' למדרגת הא', ממדרגה של מת למדרגה של חי, חיים ואמת בבחינת 'משה אמת'.

זהו אם כן שורש מציאות העליה מכח שם המ"ב המתגלה בדרגתו של משה רבינו, שמידתו אמת, ובה עולה הכל מדרגת מיתה לדרגת חיים.

גילוי נוסף המתגלה באותיות א' ות' שבאנא בכח, הינו גילוי הקדוש ברוך הוא ותורתו, שהא' מורה על הקב"ה אלופו של עולם, והת' מורה על התורה. והכל נכלל ב'אמת' שהוא שמו של הקב"ה.

עומק הדבר שהתורה מתגלית דוקא באות האחרונה בת', הינה מצד מה שידוע מדברי רבותינו שכל העולמות משתשלים זה מזה, וקצה התחתון של העולם העליון הוא הקצה העליון של העולם שתחתיו, וכן על זה הסדר בכל העולמות כולם. ובכך האין סוף שמתגלה לעולם שתחתיו הינו בבחינת "אפס קצוהו תראה וכולו לא תראה" (במדבר כג, יג). ומטעם כן גילוי בעולם שלנו בבחינת התורה שהינה גילוי מהאמיתת הווייתו, מתגלה דוקא במדרגה התחתונה מדרגת הת', שזהו קצה העולם העליון המתגלה לעולם שתחתיו עולם של בני האדם.

וזהו מה שהובא לעיל שעיקר גילוי הצירוף 'בם' נמצא בפרשת ואהבת שיש בו מ"ב תיבות ושם נאמר "ודברת במ", בדברי תורה. ולהנ"ל עומק התיקון בדיבור בדברי תורה אינו רק להעלות את הב' והמ', אלא את כל האותיות כולם עד מדרגת הת', שזו סגולת הדיבור בדברי תורה שהם בבחינת 'אמת', מא' ועד ת'. ובדיבור זה אנו מעלים את כל הבריאה כולה עד לקצה העליון של עולמינו אנו, שהוא הקצה התחתון של העולם העליון המתגלה לנו, וקצה זה של העולם העליון הוא מדרגת הת' שלו, שהוא ת' דחיים.

ובכך נמצא שבדיבור בדברי תורה אנו

המצטרפים יחד ע"י האות ב', העליה מכח המ"ב, ובאחדות שניהם יחד נוצר האות ת'.

שורש ההארה של ב' המשיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד הינו משה רבינו הממצע ומחבר ביניהם, ומצרפם להיות אחד.

הגאולה העתידית תעשה על ידי משה ותרי המשיחין, היינו שמכח משיח בן יוסף הגילוי של ב' פעמים ב', ומכח משיח בן יוסף הגילוי של ב' פעמים מ', ומשה ביניהם ומצרפם, ובכך מוציא את עם ישראל מהגלות לגאולה השלימה לעתיד לבוא.

שורש הגאולה מצד משה הינה בבית בת פרעה שהעלתה את משה מהיאור, וחיפשה לו אשה מינקת מן העבריות, היינו שרצתה למצוא לו אם נוספת, ב' פעמים מ'. ואכן מצאה את יוכבד שתניק את משה, 'יוכבד' גמטריה מ"ב.

ושורש הגאולה מצד משיח בן דוד הינו בלוט שבא על בתו, ויצאה ממנה מואב - או מ"ב, ובכך היתה אמו של בנה ואחותו, שתי בחינות של אותה אשה, ב' פעמים מ'. וממנה יצאה רות שורש המלכות ומשיח בן דוד.

אכן מה שבפשטות נראה כשני בחינות שונות, ב' פעמים מ, בעומק מצטרף לבחינה אחת, שכן יוכבד שהיא עצמה שם מ"ב, שימשה ב' אופנים, שהיתה גם אמו מולידתו של משה, וגם מניקתו, בפנימיות - אמו, בחיצונית - מניקתו. אבל בעומק שני האם הופכים להיות אחד, אמו מניקתו.

זהו עומק הגילוי שמתגלה אצל משה רבינו, אחדות הב' פעמים מ', שהוא שורש האחדות דתיקון. כלומר, שאינו ב' פעמים מ' דקלקול שהתגלה בעלייה להר, שורש מציאות המוות. אלא צירוף ואיחוד ב' פעמים מ', שמצרף את האם המולידה עם האם המנקת.

וזהו מהותו של משה רבינו הנמצא בין התרי משיחין, ומצרף את המדרגה של של משיח בן יוסף שהינו ב' פעמים ב', עם המדרגה של משיח בן דוד שהוא ב' פעמים מ', ואז נעשה שורש הגאולה השלימה.

משיתיהו', לכאורה שורש האותיות הינם מ' וש', ומדוע נוסף לו האות ה' ונקרא משה. אכן למה שנתבאר שמדרגתו של משה רבינו שמעלה הכל בכח המ"ב למדרגה העליונה מדרגת הת' שבעולם העליון, הרי שזהו שורש כחו של משה רבינו שמעלה הכל למדרגת הה', ולכך נוסף לו האות ה' בשמו.

אך אצל משה רבינו הרי נתברר לעיל שעיקר הגילוי הוא באות ת' בתורה העליונה, וכיצד מתיישב זה עם גילוי מהותו באות ה'. התשובה לכך היא בצירוף האהבה דאב עם היראה דאם, שהרי לעולם אי אפשר בלי שתי המידות הללו היוצרות יחד את החסד שבגבורה, ולכך אין מוסרים שם מ"ב אלא למי שהוא אהוב למטה ונחמד למעלה, ואימתו מוטלת על הבריות, היינו צירוף האהבה והיראה יחד.

והנה הזכר הוא בבחינת האות י' והנקבה לעומתו היא בבחינת האות ה', כח ההולדה, צירוף הזכר והנקבה יחד, האות י' עם האות ה' יוצרות יחד את האות ת'. נמצא שבאות ת' מופיע שלימות ההארה של מציאות המ"ב, שנעשית על ידי צירוף ואחדות הה' והי'. ושלימות זו מתגלה בת' דתורה בבחינת משה, שנעשה ע"י האות ה' של היראה דאם יחד עם האות י' של האהבה דאב.

שורש הגאולה השלימה בצירוף שתי הבחינות של המ"ב

לעיל הובא ששם המ"ב הינו בבחינת תרי משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. עומק ההפרש ביניהם, שמדין משיח בן יוסף עיקר הגילוי הוא ב' פעמים ב', שנוטה לזכר, מדרגת האב. אך מדין משיח בן דוד עיקר הגילוי הוא ב' פעמים מ', שנוטה לנקבה, מדרגת האם.

אופן הצלתו של משה רבינו היתה על ידי בת פרעה שירדה לרחוץ על היאור, היינו שירדה למטה ומתוך המקום התחתון, היאור, משתה את משה והעלתה אותו למעלה. עומק הגילוי בביתו הינו בצירוף הי' וה' היוצרים יחד את הת', וכפי שנרמז בשמה 'בתי' י' וה'

שורש הגאולה השלימה פ"ד דפדיון ב' פעמים מ"ב

המצוה הראשונה שנצטוו בני ישראל לאחר יציאתם ממצרים הינה פדיון בכור, בכור אדם ובכור בהמה. עומק הדבר, שיציאת מצרים לא היתה יציאה גרידא, אלא שפדאם הקב"ה מיד פרעה וקנאם להיות לו לעם.

שורש הפדיון הינו פ"ד, גימטריה של ב' פעמים מ"ב, על ידי אחדות ב' פעמים ב' וב' פעמים מ' נעשה מציאות של פדיון, והוא שורש יציאת מצרים.

צירוף זה של ב' פעמים מ"ב, הוא הצירוף שעושה משה רבינו בין שני המשיחין, המ"ב דמשיח בן יוסף והמ"ב דמשיח בן דוד, שבצירופם יחד ובאחדותם נעשה הפדיון. וזהו שורש הגאולה השלימה, מדרגת המ"ב המאחדת את ב' המשיחין מכחו של משה.

ג' בחינות בגאולה וג' בחינות במשה

שלשת החלקים המרכיבים את הגאולה השלימה, משיח בן יוסף, משיח בן דוד, ומשה רבינו, הם אותם שלשת החלקים הקיימים בשם מ"ב בבחינת היד. כפי שהוזכר לעיל ישנם שלש בחינות בפעולת הידים: א. העלאה מתתא לעילא. ב. ירידה מעילא לתתא. ג. העמדת הגבול של הדבר בבחינת 'די'.

כאשר נעשה האחדות השלימה של ההעלאה של המ"ב, המביאה לגאולה השלימה, בהכרח שהיא כוללת את שלושת החלקים שהוזכרו. ובכך משיח בן יוסף הוא בחינה אחת של מ"ב, משיח בן דוד הוא הבחינה השנייה של המ"ב, ומשה רבנו עצמו שמצרפם, הוא הבחינה השלישית של המ"ב. ובהצטרפות כל ג' הבחינות של המ"ב, על ידי משה רבינו הנקרא 'עניו', גימטריה ג' פעמים מ"ב, נעשה שלימות הצירוף והגאולה השלימה.

וג' בחינות אלו קיימות במשה רבינו עצמו, שמחד הוריד את התורה לישראל, הוא בחינת המ"ב המוריד מעילא לתתא, מא' לת', מהמקום

הבלתי מושג למושג. מאידך עלה להר, ומעלה את כלל ישראל למדרגת הת' העליונה, היינו בחינות המ"ב המעלא מתתא לעילא. והבחינה השלישית היא בחינת היד המתגלה בבחינת ה'די', שהיא בחינת הגבורה, ושבר את הלוחות. וג' בחינות אלו נמצאו בשורשו של משה, משורש אמו מולידתו יוכבד גימטריה מ"ב, ומשורש מצילתו בתיה, וכן"ל, ומשורש אחותו מרים שהתייצבה מרחוק לידע מה יעשה לו. וגם בשמה רמוז ב' פעמים מ', היינו מ' פשוטה ומ' סתומה, יחד עם ר"י משך הזמן שהיו בני ישראל בגלות מצרים.

ועל ידי ג' בחינות אלו בשורשו מתגלה מדרגתו של משה רבינו שבו מצטרפים כל שלשת החלקים למדרגת מ"ב השלמה. ובכך כחו לצרף את ג' הבחינות הללו גם לעתיד לבוא לכדי הגאולה השלמה.

שורש הצלתו של משה רבינו ע"י מרים ובתיה

כשמשה רבינו היה בתיבה ביאור באה בתיה ומשתה אותו משם והעלתה אותו לשפת היאור. עומק הבחנת הדבר לא היתה עליה בעלמא, שכן היאור מורה על התהום, התוהו. וכפי שהוזכר שם מ"ב מרומז באותיות הראשונות בתורה מב' דבראשית עד ב' ד'בוהו', ושם נאמר "והארץ היתה תוהו ובוהו", תהו הוא השיממון והחורבן, בוהו לעומתו יש בו שורש דתיקון, 'בו הוא', אמנם הוא מציאות של קלקול, אך עדיין יש לו קיום, הוא נמצא בו.

בהעלתו של משה רבינו מהיאור לשפתו, הרי שעומק מעשה של בתיה היה להעלותו מהתוהו לבוהו, מהשיממון והחורבן המוחלט, למציאות של תיקון וקיום מסויים.

וכן מרים אחותו שעמדה מרחוק לידע מה יעשה לו, רמוזה במילה 'אור', ב' ור' שתחילה ובסוף. וב' המ' הנותרות הם הכפלת המ' שבכך נעשה התיקון במדרגת הב'.

ותיקון זה במדרגת הב' רמוז ב'תיבה' שבה

זהו שורש מציאות שם המ"ב המתגלה אצל משה רבינו, שהוא בחינת שורש מעשה בראשית, שורש ההעלאה מתתא לעילא, שורש הירידה מלעילא לתתא, ושורש הגבול של ה'די'. והוא שורש כל התנועות שבבריאה, שכן בשם מ"ב נמצא כל חלקי התיקון של כל הבריאה כולה. שאותם מ"ב מסעות שנסעו בני ישראל ביציאת מצרים, הם שורש כל התנועות שיכולות להיות בימות עולם. וכידוע מהרמח"ל שלכל אדם יש את המ"ב מסעות שלו, ותכלית כל התנועות כולם היא להחזיר אותם בחזרה לכוח המניע מדרגת הא' אלופו של עולם.

נמצא שבשם מ"ב שורש כל שורשי התנועה, וענפיהם שבבריאה, שהכל גנוזים בשם מ"ב, ובתכליתם להחזיר את הכל בחזרה למדרגה של האל"ף. כאשר זה נעשה נכון, זו ההבחנה השלימה של מדרגת עסק התורה 'ודברת בס' בדברי תורה, אבל מתוך ההחזרה של דברי תורה עצמם להקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו. ויתר על כן למדרגה השלימה, מדרגתו של משה רבנו, בבחינת שכינה מדברת מתוך גרונו.

היה בתוך היאור, שכן שורש המילה הינו אותיות ת' י' ב', היינו בי"ת, הוא תיקון האות בי"ת שבמשה רבינו. ולכך דיקא המקום בו ראתה בתיה את משה רבינו היה בתוך התיבה, שכן בתיה אותיות תיבה, וזהו שורש הצלתו מכח תיקון האות בי"ת שבתיבה.

שורש התיקון במדרגתו של משה הא' והת'

כפי שהובא הרי שישנם שתי מדרגותו של מ"ב, מדרגת האב ומדרגת האם. במדרגת האב הרי שהתיקון הינו בחזרת הב' לא', ובמדרגת האם התיקון הוא בחזרת המ' לב', וממנו לא'. והתיקון השלם הוא בחזרת כל האותיות עד האות ת' למדרגה העליונה מדרגת הא'.

זהו התיקון השלם במדרגתו של משה רבנו, שמתקן גם את מדרגת הת', "ויאמינו בהשם ובמשה עבדו" (שמות יד, לא). מצד הא' זה האמונה, מצד הת' זה התורה. במתן תורה מגלה משה רבינו מצד אחד את בחינת הת' התורה העליונה, ומצד השני מגלה את בחינת הא' אלופו של עולם המתגלה בבחינת האמונה.

כשהאדם יושב ושונה, הקב"ה יושב ושונה כנגדו (תדב"א רבה פ' יח), בכך נעשה תיקון הא' והת', שכן בדיבור בתלמוד תורה האדם מתקן את הת' דתורה, והקב"ה שהוא אלופו של עולם שיושב שונה כנגדו, מתקן את תיקון הא' יתר על כן, אצל משה רבינו הא' אינו מתגלה באופן נפרד מהת', אלא הת' עצמה יוצאת מכח הא', שכן שכינה מדברת מתוך גרונו, כלומר, שהת' המתגלה בדיבור בדברי תורה יוצא מתוך הא' האלופו של עולם.

ב-מ בס בלכביפדיה מחשבה

מספר שיעור בקול הלשון 33480890

סוגיות במחשבה

במ

(וזהו ודברת במ, שפסוק זה נאמר בק"ש), ואין מפסיקין לתפלה. ויש מפרשים במ, שאתה "יכול" לקבוע את עצמך כל היום כאז"ל עשה תורתך קבע, ולא בתפלה, שלא תקבע עצמך להתפלל כל היום כולו ותניח עסק התורה, עכ"ל. ועיין רש"ש שם. וערוך, ערך במ, מירושלמי.

עוד ביאר בשפת אמת שם, וז"ל, דקאי אהא דכתיב בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, דמכאן למדו חז"ל דקורין ק"ש בשיבה ובהליכה (ולפ"ז במ היינו ק"ש), אבל בתפלה חייב לעמוד לפני המלך, עכ"ל. ועיין רמב"ן על הרי"ף (ברכות, ט, ע"א בדפי הרי"ף).

והנה בגדר ת"ת שמצוה לדבר במ ולא בדברים אחרים, נראה שנחלקו בביאורם. כי ר' אחא אומר עשה אותן קבע ואל תעשה אותן ארעי, האיסור רק שלא יעשה אותן ארעי, אבל אם עושה אותן קבע, אפילו עוסק בדבר אחר בארעי מותר, ולפ"ז אין איסור של דיבור חולין ארעי. אולם לדעת הברייטא, במ יש לך רשות לדבר ולא בדברים אחרים, וכן לדברי רבא ורב אחא בר יעקב כשמדבר דבר חולין (שלא לצורך) עובר בעשה או בלאו, נראה דכל דיבור אפילו ארעי אסור.

וכתב הגר"א (קול אליהו, יומא, שם) וז"ל, התורה שבכתב מתחלת באות ב', בראשית, והתורה שבע"פ מתחלת באות מ', מאמתי, וזהו במ יש לך רשות לדבר, ר"ל בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ המרומזים במלת במ, עכ"ל.

פעם ראשונה שמצינו בתורה תיבת במ, זהו (בראשית, יט, ג) ויפצר במ מאד (לוט במלאכים) ויסרו אליו וגו'. וצירוף אותיות ב-ם ראשון (שם, י, ל) ויהי מושבם. וצירוף ראשון של ב-מ (שם, ח, כ) ויעל (נח) עלת במזבח.

ושורש במ, נאמר בתורה, ודברת במ (דברים, ו, ז). ודרשו (יומא, יט, ע"ב) ת"ר, ודברת במ, במ ולא בתפלה, ודברת במ, במ יש לך רשות לדבר ולא בדברים אחרים. ר' אחא אומר, ודברת במ, עשה אותן קבע ואל תעשה עראי. אמר רבא, השח שיחת חולין עובר בעשה, שנאמר ודברת במ, במ ולא בדברים אחרים. ר' אחא בר יעקב אמר, עובר בלאו, שנאמר (קהלת, א, ח) כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר.

ופירש רש"י שם, וז"ל, ולא בתפלה - שהתפלה בלחש, שנאמר (שמואל, א, א) וקולה לא ישמע, כך מצאתי בשאילתות דרב אחאי גאון (סימן קמג), עכ"ל. ולפ"ז ודברת במ, היינו בקול, ולא בתפלה שהיא בלחש. ועיין ר"ח שם. והלכות גדולות (סימן א). ועיין סמ"ג (לא תעשה, מצוה יג).

אולם בתוס' שם כתבו, וז"ל, במ ולא בתפלה - נ"ל במ שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ולא בתפלה, דאמרינן (ברכות, ל, ע"ב) אפילו מלך שואל בשלומו לא ישיבנו, אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, עכ"ל. ועיין ריטב"א שם. ועיין או"ח סימן ס"ו, ובנושאי כלים. ושדה חמד (מערכת הש"ן, כלל צ).

ובתוס' רא"ש כתב, וז"ל, כדאמרינן בפ"ק דשבת, מי שתורתו אומנתו, מפסיק לק"ש

מדור
רל"א
שערים

צירוף
ב-ם

ב-ם

והנה נודע שיש ג' בחינות ידים, יד ימין יד הגדולה, יד שמאל היד החזקה, ויד אמצעית (שאף הגוף נחשב בערך מסוים יד) יד הרמה. וג"פ יד עולה מ"ב. כי מהות של מ"ב לעלות תחתון לעליון, שזהו ע"י כח הידים, ובקלוקל זהו בחינת בלעם, במ-על, על דייקא. ולכן ביקש מבלק שיבנה לו מ"ב מזבחות, מ"ב דייקא, מזבח, במ זח, הנקרא אף במה, במ - ה. וכנגדו מזבח שהיה במתן תורה שהקריבו עליו עולות, על דייקא. ומה שמקריבים עליו נקרא 'במה' קודם המשכן והמקדש שהותרו הבמות, במה, מב-ה. ועיקר ההקדבה לעשות ריח ניחוח לה'. בחינת בשם, בושם. במ-ש.

ובקלוקל אמרו כל הנושא אשה עולה לגדולה, ונשא עשיו את בשמת, בשם דקלוקל שהיו מקטרים לע"ז. ובקלוקל נפלו ממדרגת מתן תורה, ממדרגת אדם למדרגת בהמה, כדכתיב נמשלו כבהמות נדמו, היפך עליית בהמה לאדם, בהמה, במ - הה. ולאחר מכן היה משכן לתקן זאת, ובעיקר מקדש שבחלקו של בנימין, במ - נימין, ושם הקרבת בהמה לעילא. ובעומק כל כח העליה לא"י מכח שם מ"ב - ותחלתו קריעת ים סוף ע"י נחשון בן עמינדב, מב-עינד. ומכאן ואילך מ' שנה היו במדבר מדבר, במ-דר, כנ"ל, מקום מעבר לא"י מעבר, במ-ער. ושלמות העבודה בא"י, מקום הגבוה ביותר, בבגדי כהונה, מגבעת, במ-געת, שהוא גבוה מכל, שע"ש כן נקרא מגבעת.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבימלך, בהמה, במה, מזבח, מחברת, מכתב, מרכבה, בשם, בשמת, מבול, מבין, מגבעת, מושב, מדבר, משבצת, משכב, בנימין, מערב, מירב, עמינדב, מבשר, מרבץ, מבוא, מהביל, מבוחר, מבכה, מובס, מושב, מחצב, מחשבה, מטבח, מכאוב, מכבד, מכבר, מעבר, מצב, מרבדים, אבשלום, בלעם, במ, במה, בתולים, ירבעם, בלימה, בלם.

כתיב ודברתם במ, במ ולא בדברים בטלים, כמו שדרשו חז"ל, ושורשם ל"ב נתיבות חכמה, וי' מאמרות שבהם נברא העולם. ויחדיו עולים מ"ב. כי יש את התורה שבכתב ויש את כח האמירה דיבור, עשרה מאמרות, עשרת הדברות. ומצות דיבור בדברי תורה, צירוף התורה שבכתב, ל"ב, כנ"ל, עם כח הדיבור, י' כנ"ל, וזהו ודברת במ. אולם יש מדרגת שתוק כך עלה במחשבה, ושתיקה הוא בחינת בלימה, במ - ליה, בחינת בלום פיך מלדבר, כל - ס. ושורשו כביכול אצלו ית"ש, שאסתכל באוריינת וקרא בה ואמר י' מאמרות, ועי"ז ברא עלמא. וזהו כללות התורה. וע"ש כן נקרא האדם מדבר, במ-דר, ובפרטות כל התורה כולה שמותיו ית' שמו, ואחד מן השמות הוא שם מ"ב, כמו שאמרו בקדושין (ע"א). ובפרטות יש ג' שמות מ"ב. א. הויה פשוט ומלא באלפין, ומלוי המלוי, עולה מ"ב אותיות. ב. שם אהיה - יהו', עולים בגימט' מ"ב. ג. אנא בכח גדולת ימינך וגו' כנודע יש בו מ"ב תיבות, וצורת חלוקתם ז' פסוקים שיש בהם ו' תיבות, עולה מ"ב. ושורש כל אחד מן ו' אלו, הרי מ"ט, והוא שורש ספירת העומר מ"ט ימים, ויום חמשים שבו נתנה תורה כנודע. ושלמות מדרגת ודברת במ, נתגלה במתן תורה, י' דברות, עיין רע"מ (בהר קח, ע"ב).

והנה משה קבל תורה מסיני, ותחלה היה משה בדור המבול, כמ"ש מן המים משיתו, מימי המבול. כנודע. ובדור המבול במקום להנתן תורה נעשה מבול, מב-ול. ומהות המבול בתורה עצמה, שנעשה עירוב האותיות ובלבולם, בחינת בבל מלשון בבלול.

והנה זה לעומת זה עשה האלקים, טוב לעומת רע, רע לעומת טוב, ולעומת משה עומד בלעם כמש"כ חז"ל לא קם בישראל וגו', אבל באוה"ע קם, ומנו בלעם, אותיות במ-על. ובשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, נתקבצו כל האומות אצל בלעם ואמרו לו 'שמא מבול מביא לעולם' כמש"כ חז"ל בזבחים (קטז). ודייקא נתקבצו לבלעם, במ-על, כנ"ל ודוקא אמרו, שמא מבול מביא לעולם, מבול במ-לו, כנ"ל.

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה

בם

מילון ערכים בקבלה

בם

בלבביפדיה קבלה

בם

יושר

סוד א"ל ב"ם (עיינן שבת, קד, ע"א). זהו שורש ב"ם, ודו"ק. וכתב בעמק המלך (ש"א, פ"ד) וז"ל, נמצא כל אות יש לו כף אלפא ביתות, חוץ מא"ל ב"ם, שהוא המרכז והחיות בכל הפרצוף של כל אות ואות, עכ"ל. והוא סוד אמצע דיושר, ודו"ק. וב"ם בסוד אור ישר, ומ"ב בסוד אור חוזר. עיינן זוה"ק (תרומה, קלב, ע"ב).

שערות

עשו איש שעיר, שעיר לעזאזל. וכתב בשפתי כהן (ויקרא, טז, כא) וז"ל, וכל אותם קיטרוגים היה הכהן בכח השם שהוא שם מ"ב, שהם שם הגבורה, מתגבר עליהם וכופתם ונותנם על ראש השעיר, עכ"ל, עיי"ש.

אזן

שירת "האזינו". וכתב בצרור המזר (דברים, לב, ב) וז"ל, יש בזאת השירה מ"ב פסוקים, כנגד זה השם של מ"ב אותיות, שהוא עיקר התורה כולה, עכ"ל. וכן יש בפרשת "שמע" עד ובשעריך, מ"ב תיבות, עיינן ספר התמונה (סודות שמע ישראל).

ובאזן נגלה אות ה', ויש לה ג' צורות, ג' ויין, ד-ו, ד-י, ועולה מ"ב, כ"כ האריז"ל. ועיינן מגלה עמוקות (בהעלותך). ואם לבינה (אות בית, יד).

חוטם

אמרו חז"ל (קידושין, עא, ע"א) א"ר יהודה אמר רב, שם בן מ"ב אותיות, אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועניו ועומד בחצי ימיו ואינו כועס ואינו משתכר ואינו מעמיד על מדותיו, וכל היודעו וזהיר בו והמשמר בטהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה ואימתו מוטלת על הבריות, ונוחל שני עולמים, העוה"ז והעוה"ב. וכתב (במדבר, יב, ט) ויחר אף ה' בם.

פה

כתיב (דברים, ו, ז) ודברת בם. עיינן אור תורה (אות קכה). ועיינן משנת חסידים (מסכת הבריא

אור א"ס

כתב בשפתי כהן (בראשית, לט, ז) אין עוד מלבדו כתיב, "לבדו" גימט' מ"ב, עכ"ל. וכתב בחומת אנך (שמואל, א, ז, ג) וז"ל, לבדו, גימט' מ"ב. כי כל הניסים נעשים ע"י שם מ"ב, עכ"ל. ונגלה בשורשו בשם הוי"ה במילוי יודיין, כמ"ש בעץ חיים (שער לג, פ"א, מ"ת) וז"ל, מ"ב זו, הוא היות כל הוי"ה זו דיודיין כלולה מפשרט ומילוי וממילוי דמילוי, שהם מ"ב אותיות, עכ"ל. והוא שם מ"ב באצילות, כמ"ש שם (שער לט, דרוש יד), עיי"ש בהרחבה. וכתב בספר הפליאה (ד"ה ויאמר אלקים) וז"ל, מ"ב אותיות אינם תיבה אחת בפני עצמו, אלא אותיות מקובצות מורות אלוהות של ה"ה שהוא אחד, עכ"ל, עיי"ש.

צמצום

רעב. וכתב במושב זקנים (בראשית, מא, טז) וז"ל, ללמדך שנגזרה גזירה מ"ב שנה להיות רעב, ז' פרות וז' שבילים ג' פעמים, מ"ב, עיי"ש. ועיינן דעת זקנים (שם, שם, כז). ופענח רזא (שם, שם, כז). כיסוי. וכתב בנהר שלום (דף כז, ע"א) וז"ל, ועל שם מ"ב זה נאמר בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף, עכ"ל, עיי"ש היטב.

קו

חוט. וכתב בעץ חיים (ש"ה, פ"ה) וז"ל, הנקודה והחוט, ותגא דעל החוט, הם ל"ב שבילין ותגא דעליה י', הרי מ"ב, עכ"ל, עיי"ש.

עיגולים

סוד שירה עגולה, ובפרט שירת מרים. וכתב בציוני (בשלח) וז"ל, אשירה לה' כי גאה גאה וגו'. מצאתי למקובל כי בפסוק זה מצורף שם של מ"ב אותיות, עכ"ל, עיי"ש כיצד. וכן מרומז שם מ"ב בשירת האזינו, עיינן ערך קטן און.

סוד הגלגל. וכתב הראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) וז"ל, וכולם מתגלגלים ב"ם, ר"ל בשם בן מ"ב, עכ"ל.

עתיק

כח שעולה ויורד (עיין ערך קטן נצח). וכתב בספר הפליאה (ד"ה דע והבן כל אשר בארץ) וז"ל, ואמר בלימה, והוא מלה מורכבת, בלי, עולה מ"ב, והוא שם של מ"ב. ומ"ה הוא הוי"ה במילואו, עכ"ל.

אריך

אורך, אורך. וכתב בספר הפליאה (ד"ה האור תמלאהו) וז"ל, אור, אלף וא"ו רי"ש, אותיות שניות עולים מ"ב, עכ"ל, עיי"ש. וכתב בשפתי כהן (שמות, כח, כב) וז"ל, יש מי שאמר, שאורים הוא שם מ"ב שבו נברא העולם, וכדיבור א' יהיה אור ויהי אור, ועל שם ב' אור נקראו אורים, עכ"ל.

וכן גרון דא"א, שם אותיות אחע"ה העולים ב' פעמים מ"ב, עיין עץ חיים (שער טו, פ"ב). ועיין עוד ספר הפליאה (ד"ה ודע כי הו' אלפא ביתות ראשונות) בחינת ב"פ מ"ב.

אבא

סוד מוחין, תפילין. וכתב רבינו בחיי (שמות, יג, טז) וז"ל, בתפילין של ראש כ"א פעמים השם המיוחד, וכן בתפילין של יד, והכל מ"ב, עכ"ל. ומקורו בתיקונים (כו, ע"א).

ועיין רמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות, מאמר אם כל חי, ח"ג, סימן יד) וז"ל, יבום - ותהיה מלת בם (יו-בם) מורכבת כאלו תאמר אב אם, הומרה האלף ביו"ד כמנהג הלשון, עכ"ל, עיי"ש.

אמא

נס. וכתב בחומת אנך (שמואל, א, יז, ח) וז"ל, הלוא אנכי הפלשתי וגו' - הלוא, גימט' מ"ב, שע"י שם מ"ב נעשה לישראל נס וניצולו, כי כל הניסים ע"י שם מ"ב, עכ"ל.

שם מ"ב נחלק לאחד ומ"א. עיין עץ חיים (שער יג, פ"ג). מ"א - אם, אמא.

ז"א

שם מ"ב, בז"א, ז' פעמים ו'. כ"כ בעץ חיים (ש"ט, פ"ב, מ"ח) וז"ל, כבר ידעת כי שם מ"ב ביצירה ויצירה הוא בחינת ז"א, עכ"ל (כמו כן יש שם מ"ב באצילות ובבריאה). וכתב רבינו בחיי (שמות, ב, יב) וז"ל, והוא שם בן מ"ב אותיות, ולכן נהרגו

דערבית, פרק יב). וכתב רבינו בחיי (שמות, ב, יב) וז"ל, הלהרגני אתה אומר, באמירה בלבד, ושם המפורש של מ"ב אותיות היה, וכו'. וכן אמר דוד ע"ה (תהלים, מז, ו) "בך" צרינו נגנח בשמך נבוס קמינו, ואמר זה על שם מ"ב אותיות, עכ"ל. וכתב בעץ חיים (ש"ה, פ"ה) וז"ל, שם מ"ב, הוא ל"ב אלקים וי' אמירן שהם הוי"ות, עכ"ל. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב). ומקורו בתיקונים (תיקון סט, קח, ע"א). ועיין פרדס רימונים (שער כא, פרק יב).

עינים - שבירה

מיתה. וכתב הרא"ש (במדבר, כג, כח) וז"ל, שמעתי כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שבזכות מ"ב פרים ואלים (שהקריב בלק) נגזרה גזירה שימותו מ"ב אנשים מישראל, והמנהיג הנאמן (משה) בקש רחמים שלא ימותו בימיו, ומסרו בקבלה לפנחס ופנחס לעלי ועלי לשמואל ושמואל לדוד ודוד לאלהו דור אחר דור, ואלהו לאלישע הנביא וכו', עכ"ל.

ומלקות כמיתה חשיבא. וכתב בחומת אנך (דברים, כה, ג) בשם מהר"ר וידאל צרפתי, וז"ל, והכאת המלקות ט"ל, כמספר אליך, והיה לו ללקות מ"ב, שהוא דין, שבו קלל אלישע לתינוקות, וה' ריחם שלא להלקותו עוד מכה רבה, שהם ג', עכ"ל. ועיין מצודות דוד לרדב"ז (מצוה צא).

וח"ו להבדיל בין חיים למות, נהגו לומר בר מינן, ר"ת ב"ם.

ובתיקון, העלאת הניצוצות ע"י שם יל"י שעולה מ"ב, בסוד אשירה לה' כי גמל, ס"ת יל"י. ועיין רמח"ל (קיצור הכונות, סדר קריאת שמע על המטה).

וכן תיקון רוצח בשגגה, בגלות במ"ב ערי הלויים. עיין מכות (פ"ב).

תהו - תהום. וכתב בספר רזיאל המלאך, וז"ל, והצרור שנחתמו בו מ"ב אותיות, מונח על התהום שלא יעלו המים, אבל כשחטאו דור המבול, לקח הצרור ומיד נבקעו כל מעינות תהום רבה, עכ"ל. ועיין סודי רזיא (אות ה, ב).

מ"ב ילדים (ז"א בחינת ילד), הוא שכתוב (מלכים, ב, כד) ותצאנה שתיים דובים מן היער, ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו (בראשית, א, לא; ויקרא, טז, ל). וכתב בשפתי כהן (שמות, כה, לא) וז"ל, ב"ם, במספר קטן ו', עכ"ל. סוד ז"א. ועיין עץ חיים (שער לט, דרוש יד). וספר הקנה (ד"ה סוד של שם מ"ב אותיות). וספר רזיאל המלאך, בביאור שם מ"ב.

נער. וכתב רש"י (דה"א, א, כב, ה) וז"ל, שאפילו בן מ"ב שנה קרוי נער, דכתיב, ויהושע בן נון נער וגו', עכ"ל, עיי"ש. וכתב (ישעיה, יא, ו) ונער קטן ינהג במ.

נוק'

רחל, ושפחתה בלהה. וכתב בחומת אנך (ישעיה, יז, יד) וז"ל, בלהה גימט' מ"ב, עכ"ל, עיי"ש. וכתב בעץ חיים (שער לט, דרוש יד) וז"ל, נודע שבריאת העולם היה ע"י שם מ"ב, הנרמז מבראשית עד ב' דבורו, וזהו הטפה דדוכרא. אמנם טפת נוק' הוא ב"פ מ"ב כלולה מב' טיפות, שהם אותיות אחע"ה, כמנין פ"ד, ב' פעמים מ"ב, עכ"ל.

וכן יבמה, יב-בם. כ"כ רמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא, דף כג).

כתר

כתב בעץ חיים (ש"ג, פ"ג) וז"ל, שם מ"ב אותיות, והם מ"ב שערים, והם מחולקים אל י"ס הכוללים מ"ב שערים. והנה כתר שבהם הוא שער העליון שהוא שער המ"ב הכולל כל מ"ב שערים, עכ"ל.

יוה"כ, הארת הכתר, כנודע. וכתב ברבינו בחיי (ויקרא, טז, ל) וז"ל, וכשהיה כהן גדול מתודה ביוה"כ, היה אומר הכתוב הזה בתפלתו, והשם שהיה מזכיר בכתוב הזה הוא שם בן מ"ב, ולכך אנו אומרים בתפילתנו ביום הכיפורים, לפני ה' תטהרו, כלומר לפני שם בן מ"ב, וכן דעת מורי הר' שלמה, וכן עיקר, כי יוה"כ יום רחמים בדין, והשם הזה ז' תיבות, כל תיבה ותיבה בת ששה אותיות, הששה תיבות מדת רחמים והשביעית מדת הדין, וכה"ג היה צריך להתחנן אל הדין, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו שהזכיר מ"ש

חכמה

מנורה, הרוצה להחכים ידרים, שמנורה בדרום. וכתב בשפתי כהן (שמות כה, לא. וכן בשם הגר"א) וז"ל, ודע שהגביעים היו כ"ב, והכפותרים י"א, והפרחים ט', צרף הכל יעלה מ"ב, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (בהעלותך). ועיין עמק המלך (ש"א, פרק נו).

ובזוה"ק (תיקונים, ז, ע"ב) אמרו, פתח איהו מ"ב, חושבן פתח, איהו כ, וניצוצו ותרין רקיעי וו"י, הא מ"ב, כי בי חשק ואפלטוהו, פתחו לי שערי צדק, והנה שם מ"ב, רמזו מאות ב' של בראשית עד אות ב' של ובהו (עיין ספר התמונה, ד"ה כשעלה משה רבינו ע"ה בהר סיני), והבן ששם מ"ב, שורש אות ב' (כי ב' פנים ואות מ' אחור, בסוד א"ל ב"ם כנודע), לכך ראשיתו ב' של בראשית, ואחריתו ב' של ובהו, ודו"ק. וזהו סוד חכמה, סוד בכור, ב-כ-ר, שני, כנודע. ועיין בספר הפליאה (ד"ה ויעש אלקים) שכתב ששורש שם מ"ב, בשם מ"ח, בחינת מח - חכמה. וכתב שם (ד"ה ויאמר אלקים נעשה אדם) שהשורש שם בן י"ו אותיות.

בינה

שם אהי"ה. וכתב בפענח רזא (שמות, ג, יד) וז"ל, אהי"ה אשר אהי"ה, עולה שם של מ"ב, עכ"ל, עיי"ש. ומקורו בזוהר. עיין עץ חיים (שער מ"ד, פ"ז; שער מ"ו, פ"ז, מ"ח) שהוא שם מ"ב שבבריאה, וכן אהי"ה יה"ו עולה מ"ב, עיי"ש. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ויאמר אל האשה). וראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב). ושושן סודות (אות פ"ג). ואגרות הרמ"ז (אגרת ו').

לב. ואיתא באותיות דר"ע, אל במ, אל תקרי אל במ, אלא לבם, עיי"ש.

דעת

שם אמו של משה יוכבד, גימט' מ"ב, כ"כ בשפתי כהן (שמות, ב, ז). ובחומת אנך (שמות, ו, כ). וכתב שם בשפתי כהן (שמות, כד, יח) וז"ל, ליבוא

משפטים, וכו', רמז על העולם שנברא בשם מ"ב, ואינו עומד אלא במשפט, עכ"ל.

וכתב בעץ חיים (שער מ"ו, פ"ז, מ"ת) וז"ל, שם מ"ב יש בו ז' שמות כנודע, לפי שהוא בז"ת. אמנם שורשו אינו נקרא רק בחג"ת. והנה אדם דיצירה יש לו ג' ידים, שהם סוד שם מ"ב דאנא בכח, כדי לאחוז עמהם את עולם העשיה להעלותן למעלה, עכ"ל, עיי"ש שבעשיה אין שם מ"ב כי אין לה עולם תחתיה להעלותו. ועיין נהר שלום (דף פא, ע"א; דף כה, ע"ב).

נצח

כתב במשנת חסידים (מסכת תפלת האצילות, פ"א, אות ו' ברכת רצה) וז"ל, יכוין בהוית החתימה שם ב"ם שבנצח, שהוא חילוף אל שבחסד, עכ"ל. עליה. וז"ל חומת אנך (שמות, ו, כ) כל שם מ"ב הוא להעלות, עכ"ל. ומקורו בעץ חיים (שער ט, פ"ב, מ"ת). אולם בנהר שלום (דף כה, ע"ב) כתב וז"ל, ושם זה הוא האוחז ומעכב לאור העליון שלא יעלה יותר מהראוי לו, ושלא ירד יותר מגבולו, עכ"ל. ודו"ק היטב היטב בדבריו. ועיין זוה"ק (ח"ב, קלד, ע"ב) א"ל ב"ם, סלקין ולא נחתין. ועיין אפיקי ים (חגיגה, טו, ע"ב).

מדה רביעית. וכתב בספר הפליאה (ד"ה ויעש אלקים) וז"ל, רביעי - ריש בית יוד עין יוד, אותיות שניות מ"ב, הוא שם בן מ"ב אותיות, עכ"ל. ונו"ה שם צבאות. וכתב שם (ד"ה ועתה צרף שם אלקים) וז"ל, שם צבאות מורה על צירוף שם בן מ"ב אותיות, עכ"ל. וכתב שם (ד"ה המליך אות ת') וז"ל, מ"ב אותיות צבאות, המורה (ר"ת) צירוף בן ארבעים ושנים תיבות, עכ"ל, עיי"ש.

הוד

כתב בשפתי כהן (במדבר, כט, יד) וז"ל, יום ששי היו עשרונים של הכלל מ"ב, שהוא כנגד ההוד שהיא מדתו של אהרן, עכ"ל, עיי"ש. וכתב באמת ליעקב (מערכת עץ חיים, אות כ) וז"ל, החיצון ב"ם, האמצעי א א"ל, הפנימי אל הוד, עכ"ל.

נו"ה, דרך. וכתב (הושע, יד) צדיקים ילכו במ פושעים יכשלו במ.

משה בתוך הענן - ענן, עי"ן נו"ן נו"ן (מילוי אותיות ענן) גימט' שמ"ב, ר"ת שם בן מ"ב, עכ"ל, עיי"ש.

חסד

כהן, ברכת כהנים. וכתב בצרור המור (במדבר, ו, כו) וז"ל, וכן תמצא מתחלת הברכה עד ואני אברכם, מ"א תיבות, כנגד שם של מ"ב היוצא מתבת בראשית. ואע"פ שאין התבות אלא מ"א, עם השם של מ"ב הם מ"ב, וזהו כנגד ה' ב"ם (תהלים, סח, יח), עכ"ל. וכן בברכת מגן אברהם, יש מ"ב תיבות, כ"כ רבינו בחי.

וכן שם א"ל, אותיות אחריו ב"ם. ב"ם ר"ת בכל מכל. אברהם יצחק. עיין רמ"מ משקלוב (משנת חסידים, דף קכח).

גבורה

כתב הרמח"ל (אדיר במרום, ח"ב, מאמר יחוד היראה) וז"ל, והנה ב' פעמים אהי"ה, הוא מ"ב, וסוד זה אדנ"י ב"ם, ותחבר ד' אותיות עם המ"ב, הרי מ"ו, וסודם מ"ו אורות, וסודם יראה, עכ"ל, עיי"ש.

וכתב רבינו בחי (ויקרא, טז, ל) וז"ל, וידוע כי בשם של מ"ב זה, בו נברא העולם, והוא יוצא מבראשית וניקודו ידוע, והוא נחקר ממדת הגבורה. ושלש אותיות ראשונות הן הן שלש אותיות ראשונות של אלפא ביתא (אנא בכח גדולת), ללמדך כי בששה ימים נברא העולם לששה קצוות בששה חותמות (עיין ערך קטן ז"א) וכו'. והתיבה השביעית תחילה שי"ן, שפירושה אש, וזהו שי"ן שורקת, שהיא מדת הדין, עכ"ל, עיי"ש. וכתב בשפתי כהן (בראשית, יז, ה; ועיין מגן דוד, אות א, ד"ה והנה נקודות האלף) וז"ל, אלו"ה, בגימט' מ"ב, שהוא שם הגבורה, עכ"ל. וכן כתב בעץ חיים (שער מג, פ"א, מ"ת) וז"ל, שם מ"ב הוא גבורה, עכ"ל. ועיין ברית מנוחה (הדרך השביעית). ומאירת עינים (נח). ורקאנטי (וארא, ובחוקתי). וברית כהונת עולם (מאמר נר מצוה, פ"ג).

תפארת

משפט. וכתב בשפתי כהן (שמות, כא, א) וז"ל, ואלה המשפטים - ואלה גימט' מ"ב, ואחריו

יסוד

יוסף. וכתב בשפתי כהן (בראשית, לט, ג) וז"ל, ובמדרש (ב"ר, פ"ו, ה) וירא אדוניו כי ה' אתו - היה רואה אותו מלחש ונכנס מלחש ויוצא, וכו'. פירוש, מלחש ונכנס, שהיה מלחש שם מ"ב שלמדו אביו והיה משתמש בו. וכן מצליח בידו, ר"ת מ"ב. וכן אין שר בית הסוהר רואה של "מאומה בידו", ר"ת מ"ב, עכ"ל. ועיי"ש (פסוק ז').

מלכות

מידה עשירית. וכתב בספר הפליאה (ד"ה וראה והבן שהד' נתקדש ונעשה י') וז"ל, כאשר תמלא היו"ד, יו"ד ו"ו דל"ת, אותיות שניות עולים וו"ל, שהוא שם מע"ב שמות, ועולים (וו"ל) מ"ב, להורות גם על שם בן מ"ב אותיות, עכ"ל, ועיי"ש (ד"ה התפארת מדה השישית).

שכינה. וכתב בשושן סודות (אות תנח) וז"ל, סוד כ"ח מחנות שכינה, ומלאכים המשרתים את מ"ב שמות אשר כללם י"ו י"ד ואותיות הם מ"ב, עכ"ל.

ודוד תיקן ק' ברכות. מ"ב ר"ת מאה ברכות. כ"כ רמ"מ משקלוב בכמה מקומות. עיין משנת חסידים (דף קטז), ועוד.

נפש

עשיה, בחינת אופנים. וכתב בסודי רזיא (אות ת, ג) וז"ל, מ"ב רובא פרסאות בין כרובים לאופנים, עכ"ל.

רוח

מ"ב מסעות שנסעו בני' במדבר. ועיין משכיל לדוד (במדבר, לג, א). וכתב בעץ חיים (ש"ה, פ"ה) וז"ל, שם מ"ב, שהם ל"ב נתיבות גוף ונפש, וי' אמירן, שהם י"ס דרוח דגדלות, וכו', והם סוד י"ס הרוח, עכ"ל, עיי"ש. וכתב שם (שער כה, דרוש ב, מ"ק) וז"ל, שם מ"ב הנקרא כנפים, עכ"ל.

נשמה

ענוה. ענו עולה ג"פ מ"ב. עיין עץ חיים (שער כה, דרוש א, מ"ב). וכתבי רמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר, דף ט). וכתב במגלה עמוקות (האזינו) וז"ל, בנים לא אמן במ - עם שם של מ"ב עולים הנשמות בכל לילה ולילה, לכן משה אמר קודם מותו שירה זו שיש בה מ"ב פסוקים, ועמו עולה הנשמה לעילא, עכ"ל.

חיה

כתב בעמק המלך (שי"ד, פרק צט) וז"ל, והנדרים הם למעלה בבינה בחיי המלך, והוא מספר שני אהי"ה שבבינה והוי"ה אחת, שעולים כמנין חיים - ב"ם כ"ו, עכ"ל.

יחידה

רות ממנה יצא משיח. ואמרו (הוריות, י, ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה, שהרי בשביל מ"ב קורבנות שהקריב בלק זכה ויצא ממנו רות, דאמר ר' יוסי, רות בתו של עגלון מלך מואב בן בנו של בלק מלך מואב היתה. וכן במ ר"ת ב' משיחין, כך מצינו בכתבי הגר"א, עיין בפירושו על התיקונים (תיקון י"א מתיקונים אחרונים).

מילון ערכים בקבלה בם

דגבורה והוא חשך, ולישראל מ"ב אותיות דשם ההוי"ה היה מאיר להם, עכ"ל. ונתבאר שם מ"ב בהרחבה, עיין ערך אבגית"ץ, שנתבאר ג' שמות מ"ב, באצילות בכריאה וביצירה.

ועיין ספר הליקוטים (תהלים, פרק צא, ד"ה כי מלאכי). ושם אבגית"ץ שהוא ראשית שם מ"ב, הוא בגבורה, עיין פע"ח (שער הק"ש, פרק כה) וז"ל, ואהבת, בסוד אהבת חסד, וסימנך מ"ב, וזהו ודברת בם, אותיות מ"ב, והם כנגד מ"ב אתוון דאבגית"ץ. והנה אמרו בתיקונים, רישא דאילנא דאינון מ"ב תיבין דאבגית"ץ. והנה שם מ"ב זהו גבורה, ואיך אמר שואהבת הוא חסד כנגד שם מ"ב הנ"ל והוא גבורה. והענין הוא, כי גם בחסד דז"א שם אלוה, והנה שם אלוה הוא כמנין מ"ב, וזהו ואהבת את, זהו אהבת חסד, עכ"ל.

אולם להלן שם כתב, וז"ל, מהחברים - ואהבת, יש בפרשה זו מ"ב תיבין וכו' עד ודברת בם. וצריך לכוון בה לשם פשוט, ומילוי ומילוי דמילוי דמ"ה שהם י"ד אותיות וכ"ח דמילוי המילוי, הרי מ"ב, בסוד ראשו של ז"א. וכן פשוט בכתר, מלא בחכמה, מילוי דמילוי בבינה, עכ"ל. ושם זה באצילות וכולו חסד.

ושורשו בכרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שעולה בא"ת ב"ש ב"ם, רמז לשם מ"ב של אנא בכח, כמ"ש בפע"ח (שער חנוכה ופורים, פ"ג), עיי"ש.

כתב בשער הכוונות (דרושי כוונות ק"ש, דרוש ה) וז"ל, ודברת בם, תכוין אל מ"ב תיבות שבפרשת שמע, והוא סוד שם מ"ב שהוא בג"ר הנקרא רישא דז"א כנזכר בתיקונים, תיקון ע', עכ"ל. ולפ"ז ודברת בם קאי על ק"ש, על פרשה ראשונה שיש ב-ם, מ"ב תיבות, בם דייקא, והבן. ועיין עוד שם בדרוש הלילה (דרוש ט).

עוד כתב בשער הכוונות (דרושי העמידה, דרוש ו) וז"ל, רצה - בהיות חתימה ברכה זו, תכוון אל שם ב"ם, שהוא חילוף שם א"ל באלפא ביתא דאבג"ד וכו', ונזכר בזוהר פרשת פקודי שצריך לכוון בשם ב"ם בברכת רצה, והטעם הוא, כי שם א"ל הוא בחסד, בסוד חסד אל כל היום, ושם ב"ם חילופו הוא בנצח ענף החסד, עכ"ל. וכתב בשער ההקדמות (מט, ע"ב) וז"ל, הנצח, האחור הוא ב"ם, והאמצע הוא א' א"ל, והפנימי הוא א"ל, עכ"ל. ועיין ספר הליקוטים (חקת, פרק יט, מ"ב) ר"ת מי באר, סוד החסד, עיי"ש.

אולם יש בם דגבורה, כמ"ש בשער הפסוקים (וארא, סימן ז) וז"ל, ה' אותיות מנצפ"ך, וכל גבורה מהם היא סוד שם בן מ"ב, נמצא ה"פ מ"ב הם בגימט' אור ע"ה, ועם ג' אותיות אור. וזש"כ היה אור במושבתם, קרי ביה אור בם ושבותם, ודרשינן סמוכים, אור - בם - ושבותם. ואפשר שאלו המ"ב גבורה, הם מתמתקים במ"ב אותיות שיש בשם הוי"ה בפשוטה ובמלוואה ובמלואי מלוואה, נמצא שלמצריים היה משמש מ"ב

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
בם - ברם

מילון ערכים ארמית

בם - ברם

ספיקות רבים, וספיקות אלו תולדתם אחיזה רפויה בתורה. ויתר על כן, כנ"ל ב-רם, רם - ספק, ב - ספק, וזהו שורש ספק ספיקא, ספק כפול.

והנה ספיקא דאורייתא לחומרא (ונחלקו אם הוא מדאורייתא או מדרבנן כנודע בשב שבעתא ועוד). והוא שורש החומרות בתורה. אולם ספק ספיקא לקולא, להתיר.

ותורה נקראת מלשון התרה, ולכך כח דהיתירא עדיף, כי לאסור אפשר מספק שהוא משורש עמלק כנ"ל, אולם להתיר צריך ראיה וודאית, וכח ההתרה הוא הוא מחיית עמלק, ודו"ק.

ולפ"ז, ברם כפשוטו, אבל, הוא שורש לצד אחר, הדין כך אבל, וכדו', והוא שורש לספק, והוא שורש לעמלק כנ"ל. אולם מאידך, ברם בבחינת ב-רם, ב - ספק, ספק ספיקא מותר, הוא כח מחיית עמלק. ואינו ספק, כי נודע שספק ספיקא לקולא, הוא מדין רוב, רוב צדדי הספק מתיירים, ואכמ"ל, ורוב הוא דין הכרעת הספק, והכרעת הספק הוא גופא מחייתו של עמלק.

ברם (שבת, יג, ע"ב, ועוד), בם-ר, בארמית אבל, וזהו ודברת בם, בתורה, באופן של ברם, כפי שמצינו פעמים רבות בש"ס. ושורשו באברהם, ארה-בם, שבא מתרח, ופעולתו ברם ונבדל ממנו. מכח ברם, והבן.

וכלשון חז"ל, ודברת בם, שלא יהא משאך ומתנך אלא בהם, כמ"ש בספרי (ואתחנן, פיסקא ט) ודברת בם, עשם עיקר ולא תעשם טפילה, שלא יהיה משאך ומתנך אלא עליהם, שלא תערב בהם דברים אחרים. ומשא ומתן הוא באופן של "ברם".

ואמרו (יומא, יט, ע"ב) עשה אותן קבע ולא תעשם עראי. והיינו שאופן העסק בתורה יהא באופן של "משאך ומתנך" כנ"ל, וכן הוא בענייני קנייני עוה"ז, כמ"ש (תדב"א, כח) ותהא משאך ומתנך עם בני אדם ברם. והיינו כנ"ל שעיקר משאו ומתנו יהיה בתורה ולא בקנייני עוה"ז. וזהו ברם, אבל יעסוק גם בקנייני עוה"ז. ועיין אגרא דכלה (אחרי מות, ד"ה ללכת בהם).

והנה ברם, אותיות ב-רם. ונודע, רם - עמלק - ספק, גימט' שווה. ועמלק נאמר (שמות, יז, ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ואמר וחז"ל (מכילתא דר"י, בשלח, מסכתא דעמלק, א) שרפו ידיהם מן התורה. וביאורו, שאחזיתם בתורה לא היה במדרגת ודאי, שזו אחיזה חזקה, אלא אחיזתם בתורה היה במדרגת ספק, שהיא אחיזה רפויה, בבחינת אין ולא ורפיא בידיה. ומצד קלקול זה ע"י עמלק, נגלה בתורה